

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

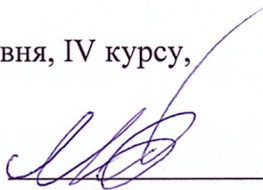
Удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту в Україну

Здобувача вищої освіти першого рівня, IV курсу,

Групи ММБ-19-1,

спеціальності 073 «Менеджмент»

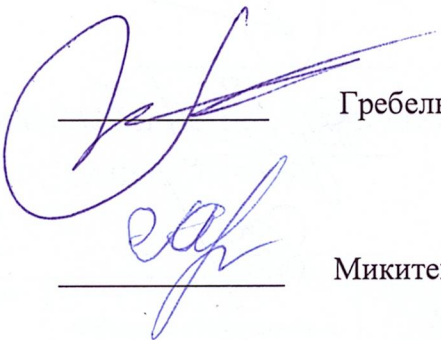
ООП «Менеджмент митної справи»

Веремчук Михайло Олександрович

Науковий керівник

науковий ступінь вчене звання

Гребельник Олександр Петрович,

д.е.н., професор

Гарант освітньої програми

науковий ступінь вчене звання

Микитенко Тетяна Владиславівна,

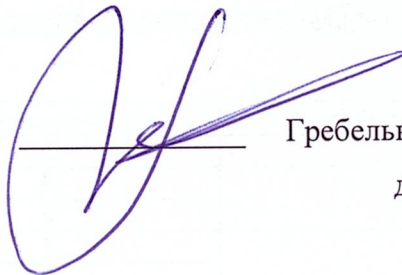
к.е.н., доц

Допущено до захисту за рішенням

кафедри митної справи та

товарознавства

протокол від 17.05.2023 №14

Гребельник Олександр Петрович,

д.е.н., професор

Ірпінь 2023

Реєстрація № 10

(дата)

(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

(до захисту, на доопрацювання)

(дата)

(підпис)

Результат захист

(оцінка)

(дата)

(підпис)

Голова комісії:

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

(підпис)

(підпис)

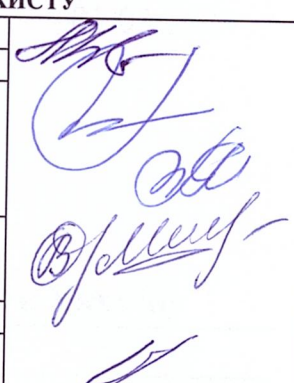
(підпис)

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10			
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25			
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	80		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

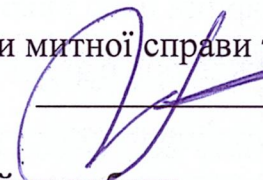
Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
80	B	добре	15.01.2019	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	B	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра митної справи та товарознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри митної справи та товарознавства

О.П. Гребельник
01.03.2023

**Завдання на кваліфікаційну роботу
(проект) здобувачу вищої освіти**

Веремчука Михайла Олександровича
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту)
Удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту в Україну
Затверджена наказом ректора від « » 202 №
2. Строк здачі закінченої роботи 12.05.2023
3. Мета дослідження – виявлення особливостей використання механізму тарифного регулювання при ввезенні товарів іноземного виробництва в Україну.
Об'єкт дослідження – є процес тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
Предмет дипломної роботи є теоретико-методологічні засади митно-тарифного регулювання та практика його реалізації в сучасних умовах в Україні.
Орієнтовна база дослідження статистичні дані Державна митна служба України та Комітет статистики України
4. Вихідні дані до роботи статистичні дані, науково-методичні праці, законодавча база, зарубіжні та вітчизняні періодичні видання, інтернет-джерела.
5. Перелік графічного матеріалу робота містить 3 таблиць, 4 рисунків, 5 графіків.
6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)

В першому розділі дослідити теоретичні аспекти тарифного регулювання імпорту в Україні. Розкрити сутність та поняття тарифного регулювання а також описати основні функції митно-тарифне регулювання.

В другому розділі здійснити теоретико-організаційне узагальнення та провести аналіз митно-тарифного регулювання України в контексті його

впливу на формування доходів бюджету, що дасть змогу сформулювати низку висновків теоретичного та практичного характеру, які забезпечать досягнення поставленої мети.

У третьому розділі бакалаврської роботи обґрунтувати основні напрями та шляхи вдосконалення механізму тарифного регулювання в Україні.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактичні
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	01.09.2022	01.09.2022
2.	Вибір та вивчення навчальної, наукової та методичної літератури за темою	02.10.2022	01.10.2022
3.	Видача завдання науковим керівником	10.10.2022	09.10.2022
4.	Підготовка першого розділу роботи та подання її керівнику	10.02.2023	10.02.2023
5.	Підготовка другого розділу роботи та подання її керівнику	10.03.2023	08.03.2023
6.	Підготовка третього розділу роботи та подання її керівнику	10.04.2023	10.04.2023
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10.05.2023	10.05.2023
8.	Подання роботи для перевірки на наявність плагіату	12.05.2023	12.05.2023
9.	Попередній захист роботи	04.05.2023	04.05.2023
10.	Отримання відгуку керівника роботи	07.06.2023	07.06.2023
11.	Отримання зовнішньої рецензії	08.06.2023	08.06.2023
12.	Допуск роботи зав.кафедрою до захисту	09.06.2023	09.06.2023
13.	Захист роботи	14.06-15.06.2023	15.06.2023

8. Дата видачі завдання «08» 02 2023

9. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проєкту)

(підпис)

Гребельник О.П.
(прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Микитенко Т.І.
(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання
отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

Веремчук М.О.
(прізвище, ініціали)

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Актуальність теми. Кваліфікаційна робота є змістовним і комплексним науковим дослідженням, яке присвячено актуальній темі удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту в Україну.

Структура роботи відповідає назві. В логічній послідовності досліджені питання окресленні в завданні.

В першому розділі досліджуються теоретичні аспекти сутності та економічний зміст механізму тарифного регулювання імпорту, а також функції тарифного регулювання.

Другий розділ бакалаврської роботи присвячено аналізу динаміки сплати митних платежів до державного бюджету України, проведено порівняльний аналіз застосування імпортного мита та акцизного збору при ввезенні товарів

У третьому розділі бакалаврської роботи обґрунтовано основні напрями та шляхи вдосконалення механізму тарифного регулювання в Україні.

Практична значущість висновків і рекомендацій. Результати дослідження обумовлюють практичну значущість роботи, що визначається можливістю використання запропонованих механізмів покращання методики стягнення митних податків при ввезенні товарів.

Кваліфікаційна робота за змістом і структурою відповідає завданню та методичним рекомендаціям. Основну мету даного дослідження досягнуто.

Кваліфікаційна робота може бути допущена до захисту з позитивною оцінкою.

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Гребельник О.П 06. 06. 2023 р.

(дата)

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти

Веремчука Михайла Олександровича

(прізвище, ініціали)

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «17» 05 2023 №14 допущена/не допущена до захисту екзаменаційною комісією.

Завідувач кафедри

О.Гребельник

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
студента 4 курсу
спеціальність 073 Менеджмент
кафедри митної справи та товарознавства
Навчально-наукового інституту економічної безпеки та
митної справи
Державного податкового університету

Веремчука Михайла Олександровича
"Удосконалення механізму митно-тарифного регулювання при імпорті
товарів"

Актуальність теми цього дослідження зумовлена тим, що з кожним роком збільшується кількість осіб, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю. Отже, питання удосконалення митно-тарифного регулювання при реалізації митної політики є доволі актуальними.

Наукова новизна. Кваліфікаційна робота має як теоретичну, так і практичну цінність. Дослідження спрямоване на обґрунтування рекомендацій щодо механізму митно-тарифного регулювання при імпорті товарів в Україну.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації, МФУ України. Автором за допомогою запропонованого методичного підходу обґрунтована доцільність використання різних інструментів митно-тарифного регулювання при реалізації митної політики держави.

Дослідження Веремчука М.О. структуровано згідно з поставленою метою. Аналіз роботи дозволяє стверджувати, що студентом для виконання дослідження використані різноманітні джерела інформації, запропоновані напрямки удосконалення.

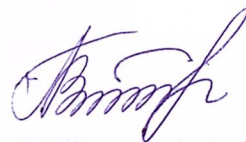
Вступ кваліфікаційної роботи включає необхідні елементи, обумовлені вимогами: актуальність теми, визначення об'єкта й предмета дослідження, формулювання мети й завдань роботи, опис методів дослідження. Студент у достатній мірі обґрунтував вибір об'єкту та предмету дослідження.

Структура роботи вдала і відображає основні аспекти досліджуваної проблеми. Назви розділів відповідають основним завданням дослідження. Фактичний матеріал викладений послідовно у трьох розділах. Прикінцеві висновки, що містяться в кваліфікаційній роботі, достовірні та конкретні. Отже, робота Веремчука М.О. за критеріями є самостійним і завершеним дослідженням, відповідає вимогам, що висуваються до такого виду робіт.

Рецензована кваліфікаційна робота Веремчука Михайла Олександровича на тему: «Удосконалення механізму митно-тарифного регулювання при імпорті товарів» рекомендується до захисту та заслуговує позитивної оцінки за умов успішного захисту.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
та туризму
Київський міжнародний університет

 Ю.В. Глівінська

ННІ економічної безпеки та митної справиКафедра митної справи та
товарознавства

ДОВІДКА

про перевірку кваліфікаційної (дипломної) роботи на академічний
плагіат

П. І. Б. автора роботи

Веремчук Михайло Олександрович

Курс/група _____ММБ-19-1_____

Тема кваліфікаційної роботи

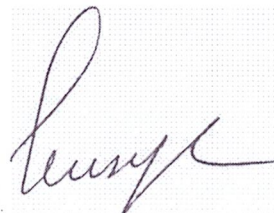
Удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту в УкраїніП.

І. Б. наукового керівника

Гребельник Олександр ПетровичДата захисту: 14.06.2023

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить
94,30%. Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень –
посилання, цитування; і неправомірних запозичень – пояснення щодо
відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи
автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах)
5,70%, цитат 0,00%.

Відповідальна особа за перевірку на
кафедрі

М. Ішук

АНОТАЦІЯ

Удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту в Україну

Мета дослідження полягає в виявленні особливостей використання механізму тарифного регулювання при ввезенні товарів іноземного виробництва в Україну.

Відповідно до зазначеної мети в рамках даного дослідження визначено наступні завдання, з'ясувати місце тарифів у фіскальній системі України; охарактеризувати методику визначення тарифного регулювання при імпорті товарів в Україну; запропонувати основні шляхи удосконалення механізму митно-тарифного регулювання при імпорті товарів; виявити проблемні аспекти розвитку тарифного регулювання в Україні; запропонувати основні шляхи удосконалення механізму тарифного регулювання при імпорті товарів.

Предмет дослідження є теоретико-методологічні засади митно-тарифного регулювання та практика його реалізації в сучасних умовах в Україні.

Об'єкт дослідження виступають процеси тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

За результатами дослідження сформульовані пропозиції з питань шляхів вдосконалення механізму тарифного регулювання в Україні.

Одержані результати можуть бути використані у діяльності контролюючих митних органів.

Кваліфікаційна робота містить 45 сторінок, 3 таблиць, 4 рисунків, 5 графіків, список використаних джерел з 49 найменувань, 3 додаток.

Ключові слова: тарифне регулювання, імпортне мито, акцизний збір при імпорті товарів.

Рік виконання дипломної роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

ANNOTATION

The purpose of the study is to identify the peculiarities of the use of the mechanism of tariff regulation when importing goods of foreign production into Ukraine.

In accordance with the specified goal, within the framework of this study, the following tasks were defined: to find out the place of tariffs in the fiscal system of Ukraine; describe the method of determining tariff regulation when importing goods to Ukraine; to propose the main ways of improving the mechanism of customs and tariff regulation during the import of goods; identify problematic aspects of the development of tariff regulation in Ukraine; to propose the main ways of improving the mechanism of tariff regulation for the import of goods.

The subject of the research is the theoretical and methodological principles of customs and tariff regulation and the practice of its implementation in modern conditions in Ukraine.

The object of the research is the process of tariff regulation of foreign economic activity in Ukraine.

Based on the results of the study, proposals were formulated on ways to improve the mechanism of tariff regulation in Ukraine.

The obtained results can be used in the activity of controlling customs authorities.

The qualification work contains 45 pages, 3 tables, 4 figures, 5 graphs, a list of used sources with 49 titles, 3 appendix.

Keywords: tariff regulation, import duty, excise duty upon import of goods.

The year of completion of the thesis is 2023.

The year of job protection is 2023.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	8
1.1. Роль митних платежів в системі митного оподаткування	8
1.2. Поняття і значення тарифного регулювання	16
1.3. Функції тарифного регулювання	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПРИ РЕГУЛЮВАННІ ЗЕД	24
2.1. Порівняльний аналіз застосування імпортного мита та акцизного збору при ввезенні товарів	24
2.2. Аналіз динаміки сплати митних платежів до державного бюджету України	34
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	41
3.1. Використання іноземного досвіду щодо удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту	41
3.2. Вдосконалення методики стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва у Польщі	46
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	58
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Збільшення потоку товарів, що переміщуються через національні кордони, вимагає постійного контролю з боку держави для забезпечення ефективного економічного розвитку, а також безпеки громадян і державних інтересів. При цьому основною формою втручання держави в зовнішню торгівлю є державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), яке забезпечується застосуванням комплексу методів. Найбільш ефективним методом управління ЗЕД є тарифне регулювання, яке з одного боку виступає як інструмент, що забезпечує відкритість ринку, і служить для полегшення доступу іноземних товарів на внутрішній ринок, з іншого боку включає в себе функцію протекціонізму та захисту вітчизняного ринку від небажаного імпорту, що виникає при розширенні міжнародної торгівлі та веде до дисбалансу між показниками імпорту та експорту.

Підвищення ролі об'єднуючих процесів в світовій економіці спричинило за собою і розвиток методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності для захисту економік держав, що беруть участь в міжнародній торгівлі товарами. Тарифне регулювання є невід'ємною частиною регулювання ЗЕД міжнародних економічних організацій, шляхом встановлення загальних правил, інструментів і норм для ефективного розвитку міжнародної торгівлі.

Тарифне регулювання є найпоширенішим інструментом впливу на експортно-імпортні потоки, оскільки охоплює переважну частину зовнішньоторговельного обороту. Даний напрямок зовнішньоторговельної політики визначає порядок і методологію митного оподаткування товарів, види митних тарифів і мит, режими надання митних пільг і преференцій.

Перегляд наукових праць українських та зарубіжних науковців у області регулювання ЗЕД підтверджують потребу удосконалення тарифного регулювання. Проблеми тарифної політики України розглядали В. Я. Дубик

[15], Т. О. Дяченко [17], І. Г. Бережнюк [3], С. В. Мороз [31], О. В. Соколовська [37] та інші науковці.

Мета роботи полягає у всебічному аналізі теоретико-методологічних основ та практик реалізації тарифного регулювання імпорту товарів в Україні, а також дослідженні результатів цього регулювання; визначенні проблем та шляхів удосконалення митного регулювання для створення сприятливих умов подальшого динамічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Мета дослідження – виявлення особливостей використання механізму тарифного регулювання при ввезенні товарів іноземного виробництва в Україну.

Відповідно до зазначеної мети в рамках даного дослідження визначено наступні завдання:

1. Вивчити сутність та поняття тарифного регулювання;
2. З'ясувати місце тарифів у фіскальній системі України;
3. Охарактеризувати методику визначення тарифного регулювання при імпорті товарів в Україну;
4. Запропонувати основні шляхи удосконалення механізму митно-тарифного регулювання при імпорті товарів;
5. Виявити проблемні аспекти розвитку тарифного регулювання в Україні;
6. Запропонувати основні шляхи удосконалення механізму тарифного регулювання при імпорті товарів.

Об'єкт дослідження – є процес тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Предмет дипломної роботи є теоретико-методологічні засади митно-тарифного регулювання та практика його реалізації в сучасних умовах в Україні.

Основними методами при вивченні обраної теми були: порівняння, зіставлення, опис, метод аналізу, графічний і табличний методи, економіко-

статистичний метод.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

1.1. Роль митних платежів в системі митного оподаткування

Мито є одним з найдавніших видів податків, що зародився ще у давні часи. У середньовіччі на території Європи мито було введено для підтримки феодальної влади. Такі податки стали основою доходів держав у середньовічній Європі.

Відомо, що митний інститут як державний правовий елемент існував ще у V-VII ст. до н.е. в містах Ольвія, Херсонес, інших містах Причорномор'я та державі скіфів. У договорі київського князя Олега з імператором Візантії у 911 р. обумовлювалися митні питання між двома державами. Уже на той час у київських слов'ян як норма звичаєвого права існувало правило збирати мито, мит, тобто податок за провезення товарів не тільки іноземних, але й з одного міста до іншого [1].

Таким чином, Київська Русь уже тоді проводила власну митну політику, мала встановлені розміри митних податків (прообраз тарифів) на товари, що привозилися з різних країн, а її торгові люди (купці) сплачували митні податки в інших країнах товаром чи золотом. Тому на час написання найстарішого відомого збірника норм давньоруського права «Руська правда» Ярослава Мудрого (1016 р.) терміни «митник», «мит», були добре відомі і слов'янам і іншим народам, що підтримували торговельні відносини з Київською державою.

На той час слово «мит» визначало податок, особливий збір з товару та худоби, що ввозились у державу. Право на встановлення цього збору, визначення його розміру або звільнення від мита належало вищій державній особі – князю.

Система оподаткування з'явилася з виникненням найпростішої державної моделі. Витоки оподаткування дехто вбачає в стародавніх

жертвопринесеннях, що практикувалися як майже добровільна данина вищим силам ще до виникнення християнства.

Першими джерелами податків були оподатковувані базові цінності: земля, худоба, раби. І самі податки були «прямими», справлялися безпосередньо з громадян, що одержують прибуток від майна. Приклад для організованої податкової системи була і податкова система Римської імперії. Такі поняття, як «ценз», «акциз», «фіскал», «відкупник» сформувалися ще в її часи. Доки Рим залишався містом-державою, його податкова система була не дуже складною. У мирний час податки не справлялися зовсім, а витрати покривалися шляхом надавання в оренду громадських земель.

Державний же апарат фактично утримував себе сам. Більше того, обрані магістрати не тільки виконували державні обов'язки безоплатно, а ще й вносили на громадські потреби власні кошти, вважаючи це почесною справою. А от у воєнний час (який практично тривав постійно) громадяни Риму обкладалися податками відповідно до їх статку, для чого раз у п'ять років подавали обраним чиновникам цензорам звіти про свій майновий і родинний стан (ці документи цілком можна розглядати як найпростіші зразки сучасних податкових декларацій).

З перетворенням Римської держави на імперію ускладнювалася й податкова система. На завойованих землях запроваджувалися комунальні (місцеві) податки й повинності, причому що запекліший опір чинили римським легіонерам жителі скорених земель, то більшим податком їх обкладали. Римські громадяни, які жили поза Римом, сплачували як державні, так і місцеві податки.

У Візантійській імперії справляли вже 21 різновид тільки прямих податків, а також усілякі непрямі й зовсім дивні. І цей податковий тягар

призвів, як відомо, не до процвітання, а до ослаблення держави. Отже, основні принципи оподаткування (зі своїми мінусами й плюсами) сформувалися ще за стародавніх часів. З розвитком поділу праці і розвитком міст податкова система істотно «збагатилася» порівняно зі зразковою податковою системою Римської імперії. Держави наближалися до рубежу середньовіччя. На цьому етапі виникли податки на виробництво (або промислові податки), на всі види діяльності, крім сільськогосподарської (земельний податок справлявся окремо). У торгівлі поширилися митні збори й непрямі податки. Причому до податкової бази потрапив абсурдно широкий спектр об'єктів, аж до безглуздих: від штрафу за перевищення будинком установлених розмірів (знаменитий «податок на повітря») — до так званого «подимного податку». Одним з тих, хто спробував створити першу наукову теорію оподаткування, став видатний шотландський економіст і вчений XVIII ст. Адам Сміт. Він стверджував, що податки для платника — ознака не рабства, а волі. Праця «Дослідження про природу і причину багатства народів», нарешті, визначила основні принципи оподаткування, які актуальні й дотепер.

Отже, у XVIII ст. Європа вже могла пишатися раціональною системою справляння податків, як прямих, так і непрямих. З останніх особливу роль відігравав акциз. Процедура його сплати була простою й прозорою — зазвичай він стягувався безпосередньо біля міських воріт з усіх товарів, що ввозилися й вивозилися. Іноді податком обкладалося тільки те, що ввозилося в країну, тобто звільнялися від справляння акцизу товари, що йшли на експорт. Розміри акцизу коливалися зазвичай від 5 до 25%. Якогось наукового обґрунтування розмірів цієї ставки не було, і подібні «перегини на місцях» неабияк стримували розвиток торгівлі. З прямих податків основна маса припадала на подушне й прибутковий (від них звільнялися дворянство й духівництво). Буржуазія й селянство віддавали державі у вигляді прямих податків 10—15% усіх своїх доходів. Наступний етап у розвитку податків

припав у Європі на ХІХ ст. і був пов'язаний з піднесенням виробництва й економіки. Держава змінила пріоритети: головним об'єктом оподаткування став оборот — перехід цінностей від одного суб'єкта до іншого. Відчутним виявився для громадян також податок на спадщину. Поширилися податки на операції та капітал — в основному на його приріст у вигляді відсотків за цінними паперами або вкладами, дивідендів за акціями, зростання вартості активів. На наступному етапі ХХ ст.. світової історії оподаткування ознаменувався народженням ПДВ. Поширилися й цільові податки, збирання яких має на меті виробництво конкретних суспільних благ, таких як соціальне страхування, державне медичне обслуговування і пенсійне забезпечення, будівництво доріг тощо.

Економістів хвилювали не стільки питання збирання податків, скільки питання виробництва: що громадяни одержували в обмін на податки, яким чином найбільш ефективно організувати виробництво суспільних благ в обмін на податки. Ця теорія так званого суспільного сектора збагатила принципи оподаткування, сформульовані А. Смітом у частині ефективного використання податків при виробництві суспільних благ і неспотворювальній дії на економіку.

Для феодального періоду Київської Русі ХІІ – ХІІІ ст. характерним був занепад центральної влади та зростання могутності феодалів. Помісні князі відмовлялися підкорятися київському князю, в тому числі і в питанні створення своєї власної податкової і митної системи. В кожній землі встановлювалися свої митні збори, відомі як проїжджі, або торговельні. До проїжджих податків належав перш за все мит — основний податок за провезення товару. Розмір збору встановлювався на віз, залежно від розміру воза та кількості товару [2].

А уже середині 19 століття мито знову стало актуальним в контексті митного союзу, який був укладений між Францією та Бельгією. Спочатку

воно було введено для забезпечення фінансової підтримки митних постів, але з часом стало важливим інструментом регулювання зовнішньої торгівлі.

У 20 столітті мито стало складовою частиною міжнародної торгівлі. Зараз мито є важливим засобом забезпечення доходів держав та регулювання торгівлі. Поряд з цим, мито використовується як інструмент захисту вітчизняного виробника від іноземної конкуренції, а також як засіб регулювання обсягів імпорту та експорту.

В сучасних умовах митна політика держави відіграє визначну роль у розвитку зовнішньоекономічних відносин. Досконало побудована податкова система у сфері зовнішньоекономічної діяльності, її структура здійснюють значний вплив на функціонування економіки в цілому, і на всі макроекономічні показники розвитку та підприємницьку діяльність юридичних і фізичних осіб [3].

Економічна роль митних платежів полягає у тому, що впливаючи на ціну товару та відмежовуючи національний ринок від світового, підвищуючи рівень цін на товари, мито активно впливає на конкурентоспроможність товару, що позначається і на рівні накопичення капіталу, темпах розвитку, нормах прибутку в окремих галузях економіки, нівелюючи різницю, яка склалася в міжнародних і національних умовах виробництва.

Можна виділити наступні функції функцій мита:

- захисна – передбачає формування бар'єрів, що перешкоджають проникненню товарів на митну територію країни. Митний тариф за своєю суттю виконує захисну функцію навіть тоді, коли вітчизняна продукція не вступає в пряму конкуренцію з іноземними товарами [4];

- фіскальна – формує дохідну частину державного бюджету. Застосування митних платежів завжди виконує фіскальну функцію, оскільки митний тариф завжди є податком;

- регулятивна – формує раціональну структуру експорту та імпорту. За допомогою мита держава може здійснювати контроль над обсягами і характером товаропотоку, тобто стимулювати рух товарів або навпаки;

– політична – здійснює економічний тиск на інші держави чи надає їм митні пільги. Держава стосовно інших країн застосовує економічні заходи, з боку яких, у свою чергу, можлива відповідь за принципом «дія-протидія». Це є однією із форм міжнародної економічної взаємодії.

Аналіз чинного законодавства України дозволяє зробити висновок, що поняття «митні платежі» включає такі види обов'язкових платежів рис.1.1.

Рис.1.1. Митні платежі включає такі види обов'язкових платежів

Розроблено автором за даними : [10]

Одним із важливих надходжень до бюджету держави є імпорт надходження з акцизного збору. Застосування акцизів зовнішньої економічної діяльності може мати різні наслідки для економіки країни. З одного боку, це може допомогти збільшити доходи державного бюджету та заохотити споживачів до зменшення споживання шкідливих товарів. З іншого боку, це може призвести до підвищення цін на імпортовані товари та зменшення конкурентоспроможності вітчизняних товарів [48].

Обсяг ставок акцизу на товари зовнішньої економічної діяльності встановлюється законодавцем в кожній країні. В Україні, ставки акцизу для придбання нафтопродуктів залежать від виду пального та від місця здійснення митного оформлення.

Акцизний збір зовнішньої економічної діяльності може мати як фінансову, так і регулюючу функції. З одного боку, цей збір приносить дохід у бюджет країни, що може бути використано на розвиток економіки та соціальної сфери. З іншого боку, встановлення високих ставок акцизу може бути економічним засобом стимулювання виробників до створення менш шкідливих та більш екологічно чистих товарів.

Акциз зовнішньої економічної діяльності може також використовуватися для захисту внутрішнього виробника від конкуренції з-за кордону. Наприклад, встановлення високого акцизу на імпортовані автомобілі може заохочувати споживачів купувати вітчизняні машини, що сприяє розвитку вітчизняного автомобілебудування [49].

У контексті глобалізації міжнародної торгівлі, питання акцизу зовнішньої економічної діяльності є досить складним, оскільки він може затримувати міжнародну торгівлю та порушувати правила Всесвітньої організації торгівлі. Тому, при прийнятті рішення про встановлення ставок акцизу на зовнішню економічну діяльність, державам необхідно враховувати міжнародне право, міжнародні зобов'язання, а також економічні та соціальні наслідки таких рішень [50].

Мито збільшує ціну конкретного імпортованого товару при його надходженні на внутрішній ринок країни, надає змогу національним товаровиробникам підвищувати загальний рівень цін вітчизняних товарів та одержувати додатковий прибуток, прямо захищає внутрішні ціни та прибутки національних товаровиробників та торговців.

За структурою митний тариф поділяється на експортний, що використовується окремими країнами з метою одержання додаткових бюджетних надходжень і регулювання експорту окремих видів товарів, та

імпортний – як головний інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Імпортне мито з моменту його застосування використовувалося виключно у фінансових цілях, тобто мито, як ми вказували у першому розділі, являє собою важливе джерело формування державного бюджету. Разом з тим воно є засобом регулювання експортно-імпортової діяльності [5].

Чим вище рівень економічного розвитку держави, тим різноманітніші зовнішньоекономічні відносини, тим меншу роль відіграють у засобах здійснення її митної політики чисто фінансові мотиви, тим більше ця політика впливає на стратегію розвитку національної економіки, її розвиток у майбутньому. Посилення ролі митного тарифу і застосування його як регулятора розвитку національної економіки збільшує або зменшує торгові потоки, забезпечує збалансованість зовнішньоторгового обігу [6].

Митні тарифи виконують ряд функцій, які суттєво впливають на економіку держави та забезпечує ряд функцій рис.1.2.

Рис.1.2. Митні тарифи виконують ряд функцій

Розроблено автором за даними : [10]

Багатоплановість і специфіка впливу митного тарифу на розвиток зовнішньоторговельних відносин та економіки держави у цілому потребує більш чіткого підходу у визначенні рівня ставок мита, тому що треба враховувати всю сукупність можливих економічних, а також соціальних наслідків[7].

1.2 Поняття і значення тарифного регулювання

Україна є країною з високим рівнем зовнішньої торгівлі, що зумовлює необхідність ефективного митно-тарифного регулювання. Однак, у цій сфері існують певні проблемні аспекти, які необхідно вирішувати. Основними проблемами розвитку митно-тарифного регулювання в Україні є наступні:

1. Низький рівень ефективності митного контролю: митні органи не забезпечують достатній рівень контролю за ввезенням товарів на територію України, що сприяє незаконному ввезенню товарів та порушенням митних правил.
2. Недостатня прозорість митно-тарифного регулювання: відсутність прозорості митно-тарифної політики та відсутність механізмів контролю за її дотриманням з відповідних сторін, що може призвести до несправедливого встановлення митних ставок.
3. Недостатнє використання інформаційних технологій: відсутність сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення для забезпечення ефективного митного контролю та оформлення митних декларацій.
4. Невідповідність митних ставок міжнародним стандартам: низький рівень гармонізації митних ставок з міжнародними стандартами, що ускладнює зовнішньоекономічні відносини та знижує конкурентоспроможність українських товарів на зовнішньому ринку.
5. Недостатня кваліфікація працівників митних органів: недостатній рівень кваліфікації митних працівників та недостатня підготовка до використання сучасних технологій та методів аналізу.

В тарифному регулюванні проявляється механізм здійснення зовнішньоекономічної політики держави. У своєму стратегічному спрямуванні він повинен забезпечити досягнення економікою країни певних переваг на світовому ринку і водночас захистити внутрішній ринок і національного товаровиробника від конкуренції товарів іноземного походження. У цілому це забезпечується стимулюванням або обмеженнями імпорту та експорту товарів. Тут головним інструментом здійснення такої політики є метод тарифного регулювання, який займає чільне місце в системі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Правові засади тарифного регулювання закріплені в МК України та конкретизовані у Законі України «Про єдиний митний тариф» та інших правових актах підзаконного характеру. Як правило, це постанови КМ України, які періодично змінюються і доповнюються відповідно до змін ринкової кон'юнктури. При тому митні тарифи змінюються та доповнюються найбільше навіть за того, що тарифне регулювання у світі поступово здійснюється на основі одних і тих же принципів і підходів, що відображено у багатосторонніх та двосторонніх міжнародних угодах [8].

Тарифне регулювання – один із видів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, який заснований на використанні цінового фактора впливу на зовнішньоторговий обіг. Його сутність полягає у стягненні мита з імпортного товару, що прямо захищає внутрішній ринок і внутрішні ціни і дає можливість національним товаровиробникам одержувати додатковий прибуток за рахунок підвищення загального рівня цін на вітчизняні товари.

Митний тариф – це систематизований перелік мита, яким обкладаються товари та транспортні засоби при імпорті, а у деяких випадках при експорті. Митний тариф вказує на конкретні ставки мита, які прямо впливають на ціну імпортованого товару, на рівень внутрішніх цін в державі та впливають на результат господарської діяльності підприємств. В силу

цього митні тарифи лишаються одним з найважливіших інструментів захисту національного товаровиробника від іноземної конкуренції [9].

Імпортне мито збільшує ціну конкретного імпортного товару при його надходженні на внутрішній ринок країни, надає змогу національним товаровиробникам підвищувати загальний рівень цін вітчизняних товарів та одержувати додатковий прибуток, прямо захищає внутрішні ціни та прибутки національних товаровиробників та торговців.

За структурою митний тариф поділяється на експортний ,що використовується окремими країнами з метою одержання додаткових бюджетних надходжень і регулювання експорту окремих видів товарів, та імпорнтний – як головний інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Імпортне мито з моменту його застосування використовувалося виключно у фіскальних цілях, тобто мито, як ми вказували , являє собою важливе джерело формування державного бюджету. Разом з тим воно є засобом регулювання експортно-імпорнтної діяльності [10].

Чим вище рівень економічного розвитку держави, тим різноманітніші зовнішньоекономічні відносини, тим меншу роль відіграють у засобах здійснення її митної політики чисто фіскальні мотиви, тим більше ця політика впливає на стратегію розвитку національної економіки, її розвиток у майбутньому. Посилення ролі митного тарифу і застосування його як регулятора розвитку національної економіки збільшує або зменшує торгові потоки, забезпечує збалансованість зовнішньоторгового обігу.

Багатоплановість і специфіка впливу митного тарифу на розвиток зовнішньоторговельних відносин та економіки держави у цілому потребує більш чіткого підходу у визначенні рівня ставок мита, тому що треба враховувати всю сукупність можливих економічних, а також соціальних наслідків.

З метою координації регулювання тарифної політики при КМ України створено Тарифну раду України, на яку покладено:[11].

1) розробка пропозицій щодо основних напрямів тарифної політики України, включаючи пропозиції щодо встановлення, скасування або зміну ставок мита, надання тарифних пільг і преференцій, а також щодо внесення змін до номенклатури Єдиного Митного тарифу України;

2) підготовка та розгляд проектів законодавчих актів України і міжнародних договорів України з питань тарифного регулювання;

3) розробка комплексу заходів тарифного регулювання, спрямованих на захист українського ринку та вітчизняного товаровиробника під час здійснення зовнішньоторговельних операцій.

Функції робочого апарату тарифної ради України здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі митної справи.

1.3. Функції тарифного регулювання

Таким чином, можна сказати, що тарифне регулювання виконує дві основні функції, а саме, фіскальну (наповнення державного бюджету) та захисну (захист вітчизняних товарів від іноземної конкуренції) [12].

Окремо хочу звернути увагу на такі спеціальні імпорتنі процедури, як запровадження тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита на деякі товари та додатковий імпорتنий збір, які використовуються з метою мінімізації впливу світової фінансової кризи на стан платіжного балансу України і по своїй суті відносяться до заходів тарифного регулювання.

1. Захист внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції. Митні тарифи та інші митні заходи можуть бути застосовані для захисту внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції з боку іноземних виробників.

2. Захист національних інтересів. Митні тарифи можуть бути застосовані для захисту національних пріоритетів, таких як енергетика, безпека, здоров'я та середовище.

3. Регулювання зовнішньої торгівлі. Митні тарифи можуть бути використані для регулювання зовнішньої торгівлі, зокрема для збалансування торгового балансу та регулювання імпорту та експорту.

4. Підтримка економіки. Митні тарифи можуть бути використані для захисту вітчизняних виробників та підтримки національної економіки, зокрема шляхом зменшення імпорту та підтримки вітчизняних виробників [13].

5. Регулювання цін. Митні тарифи можуть бути використані для регулювання цін на імпортні товари, що може допомогти знизити витрати на виробництво вітчизняних товарів.

6. Захист інтелектуальної власності. Митні тарифи можуть бути використані для захисту прав на інтелектуальну власність, зокрема для боротьби з підробкою та порушеннями авторських прав.

7. Регулювання міжнародної торгівлі. Митні тарифи можуть бути використані для регулювання міжнародної торгівлі, зокрема для зменшення дискримінації та забезпечення рівних умов для всіх учасників ринку.

Як штучний інструмент зовнішньої торгівлі, митне тарифне регулювання відіграє важливу роль у стимулюванні економічного зростання, захисту національних інтересів та збалансуванні зовнішньої торгівлі. Нижче наведено деякі статистичні дані про функції тарифного регулювання:

- Захист внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції. За даними Всесвітньої організації торгівлі (ВОТ), у 2021 році було застосовано майже 3 800 міжнародних митних заходів, що забезпечило захист внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції з боку іноземних виробників[14].

- Захист національних інтересів. За даними ВОТ, у 2021 році більше 1 300 митних заходів було застосовано для захисту національних пріоритетів, таких як енергетика, безпека, здоров'я та середовище.

- Регулювання зовнішньої торгівлі. За даними ВОТ, у 2021 році майже 2 500 митних заходів було застосовано для регулювання зовнішньої торгівлі, зокрема для збалансування торгового балансу та регулювання імпорту та експорту.

- Підтримка економіки. За даними ВОР, у 2021 році більше 1 000 митних заходів було застосовано для захисту вітчизняних виробників та підтримки національної економіки[15].

- Регулювання міжнародної торгівлі. За даними ВОР, у 2021 році більше 1 700 митних заходів було застосовано для регулювання міжнародної торгівлі, зокрема для зменшення дискримінації та забезпечення рівних умов для всіх учасників ринку [16].

Структура митно-тарифного регулювання тісно пов'язана з визначенням місця мита серед інших податків і зборів, що справляються під час переміщення товарів через митний кордон: податку на додану вартість (ПДВ), акцизного збору, плати за митне оформлення товарів і транспортних засобів та єдиного збору. ПДВ та акцизний збір, на відміну від мита, сплачуються як імпортерами при ввезенні товарів, так і національними товаровиробниками під час реалізації товарів на внутрішньому ринку.

Відповідно ці податки однаково підвищують ціну як імпортованого, так і українського товару. Єдиний збір і плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів не в змозі серйозно вплинути на ціну імпортованого товару. Крім того, об'єктом оподаткування єдиним збором є не товари, а транспортні засоби, що здійснюють переміщення вантажів, та види державного контролю, яким такий вантаж підлягає. Отже, можна зробити висновок, що з усіх податків і зборів, що підлягають сплаті під час переміщення товарів через митний кордон, лише за допомогою мита можна суттєво вплинути на ціну імпортованого товару, тим самим надавши цінову перевагу національним товарам.

Мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України. Мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон.

Відносно товарів, що переміщуються через митний кордон України, застосовують три види ставок мита:

преференційні; пільгові; повні.

Преференційні – це особливі пільгові ставки, які включають звільнення від сплати мита і застосовуються до товарів, які походять з держав, що разом з Україною входять до митних союзів або створюють з нею спеціальні митні зони, а також при встановленні якогось спеціального преференційного рішення відповідно до міжнародних договорів за участю України, їх застосовують в основному до товарів країн, що розвиваються.

Пільгові ставки застосовуються до товарів, які мають походження з держав або, економічних союзів, що користуються в Україні режимом найбільшого сприяння, а також до товарів з країн, які розвиваються. Повні ставки застосовуються по інших товарах.

Мито варто відрізнити від митних зборів, що представляють собою плату за послуги митниці. Мито має всі необхідні основні податкові характеристики:

- 1.сплата мита носить обов'язковий характер;
- 2.мито є безоплатним платежем;
- 3.мито використовується для цілей фінансового забезпечення діяльності держави і/чи муніципальних утворень.

Імпорт товарів супроводжується стягненням мита. Ставки ввізного мита і перелік товарів, у відношенні до яких вони застосовуються, визначені "Митним тарифом України" та змінами і доповненнями до нього.

Ставки ввізного мита встановлюються і змінюються Законами ВРУ України.

При ввезенні товарів з країн у відношеннях з якими діють угоди про вільну торгівлю, мито не стягується. Діючий порядок при цьому передбачає підтвердження походження товарів з наданням документів за встановленою формою.

Преференції з ввізного мита поширюються також на товари, походженням з митних територій країн СНД які поставляються в рамках Угоди про загальні умови і механізм підтримки розвитку виробничої

кооперації підприємств і галузей держав учасниць СНД . На окремі товари та інші предмети може встановлюватися сезонне ввізне і вивізне мито на строк небільше чотирьох місяців з моменту їх встановлення.

З метою захисту економічних інтересів України, українських виробників та у випадках, передбачених законами України, у разі ввезення на митну територію України і вивезення за межі цієї території товарів незалежно від інших видів мита можуть застосовуватися особливі види мита [15]:

спеціальне мито;

антидемпінгове мито;

компенсаційне мито.

Спеціальне мито застосовується:

як засіб захисту українських виробників.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПРИ РЕГУЛЮВАННІ ЗОВНІШНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Порівняльний аналіз застосування імпортного мита та акцизного збору при ввезенні товарів

Процеси, які відбуваються в Україні за умов трансформації економічної системи, вимагають розробки такого механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, який би враховував особливості перехідного етапу. Такий висновок пояснюється тим, що національна промисловість України з її застарілими виробничими факторами ще не в змозі конкурувати з дешевими і більш якісними товарами, які виробляються за кордоном за допомогою більш сучасних технологій, з вищим рівнем організації виробництва тощо. Без захисту національної економіки на етапі формування економічної системи наповнення ринку дешевими імпортними товарами зумовлює скорочення національного виробництва і навіть знищення деяких його видів, що спричиняє скорочення робочих місць, зростання безробіття, загрожує національній економічній безпеці, міжнародному престижу країни, її культурі і традиціям.

Тому для країни з перехідною економікою надзвичайно актуальним є розвиток системи митного оподаткування. Основу системи митного оподаткування становлять митні платежі, під якими розуміють ті види податків та зборів, які нараховуються в установленому порядку при переміщенні через митний кордон країни товарів та інших предметів під контролем митних служб.

Дана дефініція дозволяє не тільки чітко визначити об'єкти оподаткування (товари, предмети і под.), але й суб'єкти системи митного оподаткування, до яких належать крім держави та митних органів безпосередні платники податків та зборів, тобто юридичні та фізичні особи, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. При цьому слід акцентувати увагу на характерній особливості митних платежів, а саме: односторонньому руху вартості від юридичних та фізичних осіб до держави.

Отже, критерієм визначення митних платежів є не тільки об'єкт оподаткування, але й суб'єкт, тобто ті органи системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, які виконують контролюючі функції з нарахування чи сплати даного виду платежів.

Слід зауважити, що митне оформлення та пропуск товарів через митний кордон може здійснюватись лише після сплати належних платежів або за умов надання митним органом у встановленому порядку відстрочення їх сплати.

Система митного оподаткування при регулюванні зовнішньої економічної діяльності є важливим елементом митної політики кожної країни і має на меті забезпечення контролю за переміщенням товарів через митний кордон, збір митних платежів та захист національних інтересів.

Аналіз системи митного оподаткування можна провести за допомогою наступних кроків:

1. Аналіз митного законодавства: дослідити закони та інші регулюючі документи, які встановлюють правила та процедури оподаткування товарів при переміщенні через митний кордон. Важливо звернути увагу на правила класифікації товарів та встановлення митних ставок для різних категорій товарів.
2. Аналіз митних процедур: вивчити процедури, які застосовуються при митному оформленні товарів, зокрема, процедури декларування, інспекції,

оцінки та визначення походження товарів. Важливо зрозуміти, які процедури відповідають за встановлення митних ставок та збір митних платежів.

3. Аналіз інформаційних систем: вивчити існуючі митні інформаційні системи, які використовуються для збору, обробки та аналізу даних про переміщення товарів через митний кордон. Важливо зрозуміти, які інформаційні системи використовуються для встановлення митних ставок та збору митних платежів.

4. Аналіз практики застосування митних ставок: вивчити практику застосування митних ставок та збору митних платежів для різних категорій товарів. Важливо зрозуміти, які фактори впливають на встановлення митних ставок та які механізми застосовуються для збору митних платежів.

5. Аналіз ефективності системи: оцінити ефективність системи митного оподаткування при регулюванні зовнішньої економічної діяльності на основі показників, таких як збір митних платежів.

Питання оподаткування при ввезенні товарів з іноземних держав є актуальним для багатьох країн світу. У залежності від правил та умов, які встановлює кожна країна, можуть бути використані різні методи оподаткування. Два основних методи оподаткування при ввезенні товарів – це імпортне мито та акцизний збір [44].

Динаміка надходжень акцизного податку з імпортних тютюнових виробів до державного бюджету та обсяги їх реалізації (постачання) представлені на рис. 2.1.

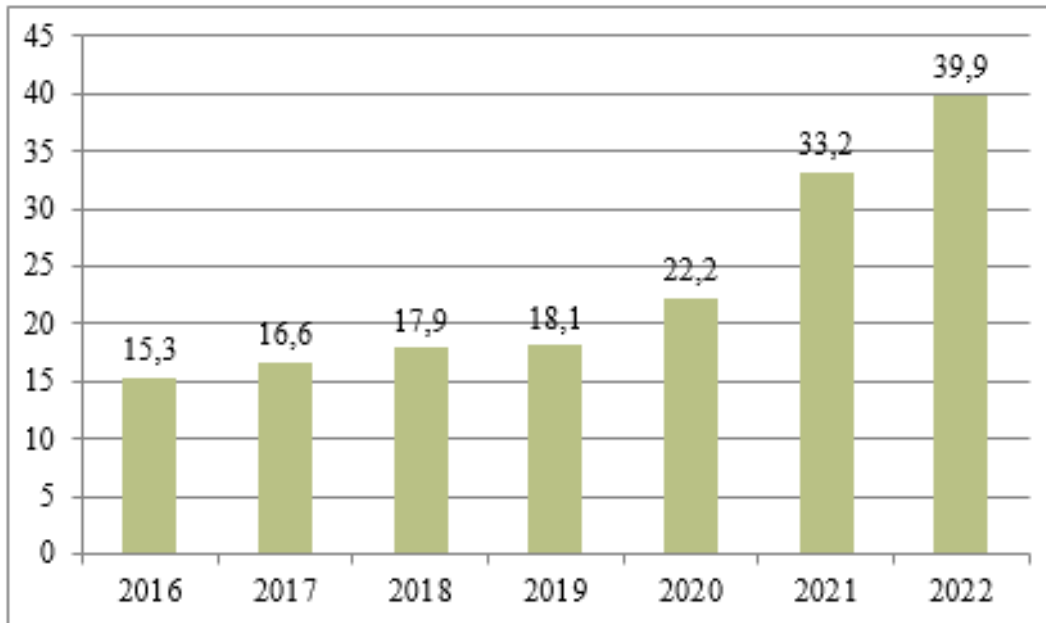

Рис. 2.1. Надходження акцизного податку з імпортованих тютюнових виробів до державного бюджету та обсяги їх реалізації (постачання)

У 2022 року надходження акцизного податку з імпортованих тютюнових виробів склали 39,9 млрд грн та зросли на 6,7 млрд грн, або на 17%, у порівнянні з відповідним періодом минулого року у зв'язку зі збільшенням їх реалізації (постачання) до оподаткування на 29%, що обумовлено наявністю значних запасів готової продукції у оптових компаній.

Акцизний податок залишається значимим як з суто фінансового боку, так і з точки зору соціально-економічного регулювання та впливу на структуру споживання. Крім власне фінансового інтересу особливо важливо, що він задовольняє специфічні потреби суспільства щодо нейтралізації негативних зовнішніх ефектів від споживання шкідливих у соціальному, моральному і екологічному сенсі товарів. У зв'язку з цим використання акцизних доходів в ідеальному варіанті повинно було б носити суворо цільовий характер: на відшкодування фізичних та психологічних втрат, зумовлених споживанням підакцизних товарів. Однак на сьогодні податкова політика не передбачає таких завдань.

Специфічні акцизи є не тільки одним з найважливіших фіскальних інструментів, але і регуляторним. Роль акцизного податку у соціально-економічних процесах визначається і його здатністю регулювати інтерес виробників до входження у такі сфери бізнесу, як виробництво алкоголю, тютюну, транспортних засобів, паливо-мастильних матеріалів. Вилучення надприбутку з окремих високорентабельних галузей виробництва підакцизних товарів, а також зменшення споживання продуктів, які несуть шкоду здоров'ю та навколишньому середовищу, теж є функціональним проявом та проблемами акцизного оподаткування.

Імпортне мито – це певна сума, яку імпортер має сплатити за імпортований товар при ввезенні його в країну. Імпортне мито є видом захисного механізму від завезення іноземних товарів, які можуть стати конкурентами внутрішньому виробництву, що на свою чергу може призвести до зменшення споживчого попиту на місцеві вироби та зменшення зайнятості робочої сили у відповідній промисловості [47]. Імпортне мито може бути встановлено на імпортовані товари різних категорій, і його розмір зазвичай залежить від тривалості переміщення товару, вартості товару та використовуваної митної ставки [45].

Акцизний збір – це податок, який стягується з виробів, призначених для внутрішнього вжитку в країні. Акцизний збір є важливим джерелом додаткових доходів для державного бюджету, тому що ставки акцизного збору на певні продукти можуть бути вищими, ніж звичайні ставки податку на додану вартість або інших податків на споживчі товари та послуги [50]. Акцизний збір на імпортовані товари сплачується до державного бюджету країни, яка є їхнім резидентом. Акцизний збір зазвичай застосовується до товарів, таких як алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти та інші вироби, що можуть бути шкідливими для здоров'я або навколишнього середовища.

Отже, аналіз застосування імпортного мита та акцизного збору при ввезенні товарів є важливим для зрозуміння різних аспектів митної політики

країни, таких як проведення зовнішньої торгівлі, національне виробництво та грошові потоки в державний бюджет [51].

За підсумками 2021 року Митні органи перерахували до бюджету рекордну за аналізований нами період суму – 497,2 млрд. грн. (+37,3%): акцизний податок – 79,6 млрд. грн., ввізне мито – 36,9 млрд. грн. У 2022 році дохід від Митниці впав на 36% – до 318,1 млрд, за даними Мінфіну: акцизний податок – 41,7 млрд, ввізне мито – 23,3 млрд [17].

Отже, вибір між імпорнтним митом та акцизним збором залежить від конкретних умов та завдань, які стоять перед державою [46]. В будь – якому випадку, важливо забезпечити ефективне та справедливе оподаткування при ввезенні товарів з іноземних держав.

Імпортне мито та акцизний збір є двома різними видами митних платежів, що застосовуються при ввезенні товарів в країну. Хоча вони мають спільну мету – збір коштів від імпортерів, що працюють на ринку країни, - вони різняться за своїм призначенням та механізмом дії.

Отже, хоча імпортне мито та акцизний збір мають спільну мету – збір коштів від імпортерів – вони різняться за своїм призначенням та механізмом дії. Імпортне мито є заходом захисту від дешевого імпорту та сприяє розвитку внутрішнього ринку, тоді як акцизний збір використовується як засіб регулювання попиту на певні товари та збір коштів на підтримку спеціальних програм [18].

Можна навести аналіз даних, щоб зрозуміти загальну ситуації з надходженням імпортного мита в Україну [19]. На рис 2.2. наведено надходження імпортного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них, що ввозяться суб'єктами підприємницької діяльності та громадянами (крім мита, яке сплачується при розміщенні суден у митний режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами).

Рис 2.2. Мито на нафтопродукти, транспортні засоби, що імпортується суб'єктами підприємницької діяльності та громадянами

Розроблено автором за даними : [19]

Так, у продовжу 2021 – 2023 рр. спостерігаємо спад надходжень імпортного мита. Як можна побачити на діаграмі, що загальна тенденція іде на спад [20]. Причини цьому – повномасштабна війна в Україні яка почалася 2022 році. Саме ці події спричинило сильне послаблення економіки та надходження імпорту в країну.

Подібну ситуацію можна також побачити щодо імпорту мита на товари, які ввозяться (пересилаються) громадянами, що зображена на рис 2.3.

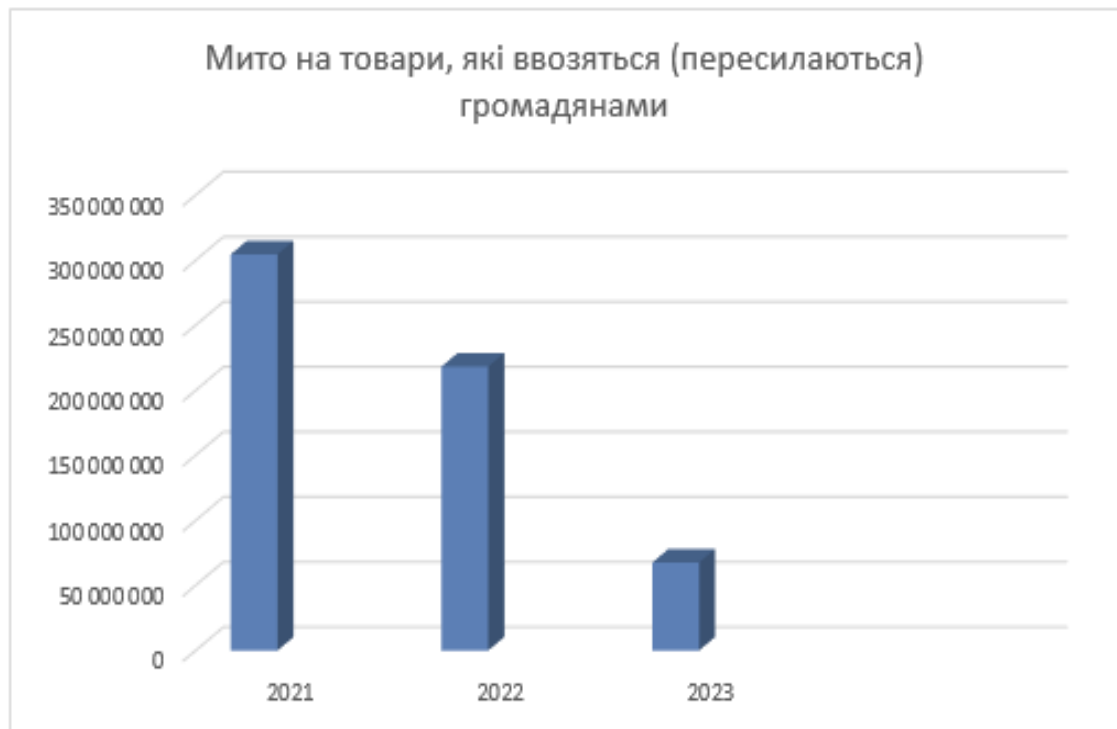

Рис 2.3 Мито на товари, які імпортуються (пересилаються) громадянами

Розроблено автором за даними : [19]

Так, у продовжу 2021–2023 рр. спостерігаємо спад надходжень імпортного мита. На даному аналізі можна зрозуміти, що події 2022 році послабили імпортне надходження не лише рентабельних товарів масового споживання, а і вплинули на звичайне населення, яке також сплачувало імпортне мито за пересилання імпортних товарів в Україну [21].

Щодо оподаткуванням акцизним податком, то починаючи з 2017 року спостерігається значне зростання надходжень до бюджету від акцизів. Таке зростання надходжень акцизного податку є результатом змін в митному законодавстві, зокрема, в питаннях розширення бази оподаткування та збільшення ставок податку.

Специфічні акцизи є не тільки одним з найважливіших фіскальних інструментів, але і регуляторним [22]. Роль акцизного податку у соціально-економічних процесах визначається і його здатністю регулювати інтерес виробників до входження у такі сфери бізнесу, як виробництво алкоголю, тютюну, транспортних засобів, паливо-мастильних матеріалів [23].

Вилучення надприбутку з окремих високорентабельних галузей виробництва підакцизних товарів, а також зменшення споживання продуктів, які несуть шкоду здоров'ю та навколишньому середовищу, теж є функціональним проявом та проблемами акцизного оподаткування. Щоб зрозуміти загальну ситуацію щодо імпорту підакцизних товарів можна розглянути рис. 2.4. наведена динаміка надходжень акцизних податків з ввезених на митну територію України підакцизних товарів.

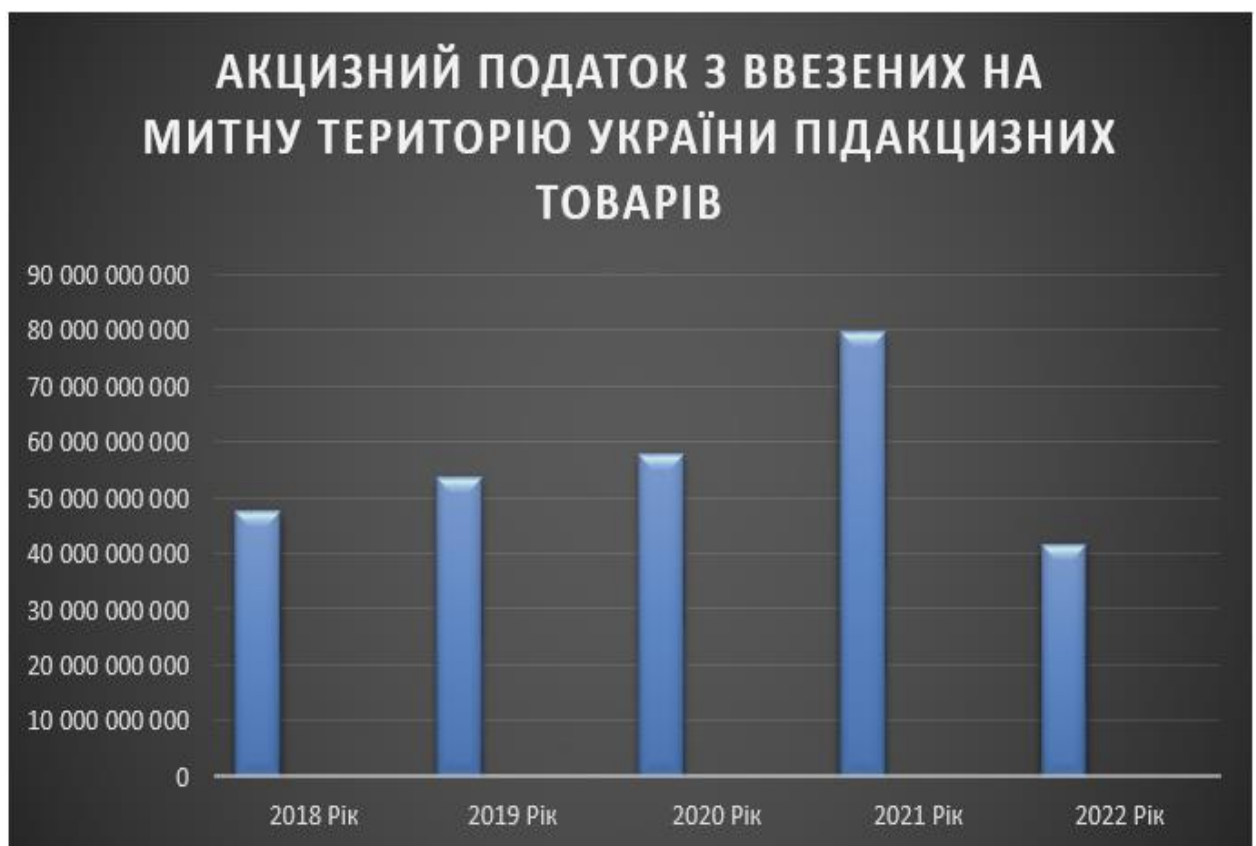

Рис 2.4. Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (млрд.грн)

Розроблено автором за даними : [23]

Так, упродовж 2018-2021 рр. спостерігаємо зростання надходжень з ввезених товарів які належать до підакцизного податку до Зведеного бюджету України.

Лише 2022 рр. трапився спад податкових надходжень від підакцизних

товарів. Річний план повинен складати 75 994 810 700 млрд. грн., але був здійснений на 41 653 760 112 млрд. грн [24].

Протягом 2016 -2022 років відбулося поступове збільшення надходжень акцизного податку з пального за рахунок зростання курсу євро (оскільки ставки акцизного податку на пальне визначені у євро) [25].

Ідентична ситуація з податковими надходженнями із паливом. Динаміка надходжень акцизного податку з імпортованого пального до зведеного бюджету та обсяги його реалізації представлені на рис. 2.5.

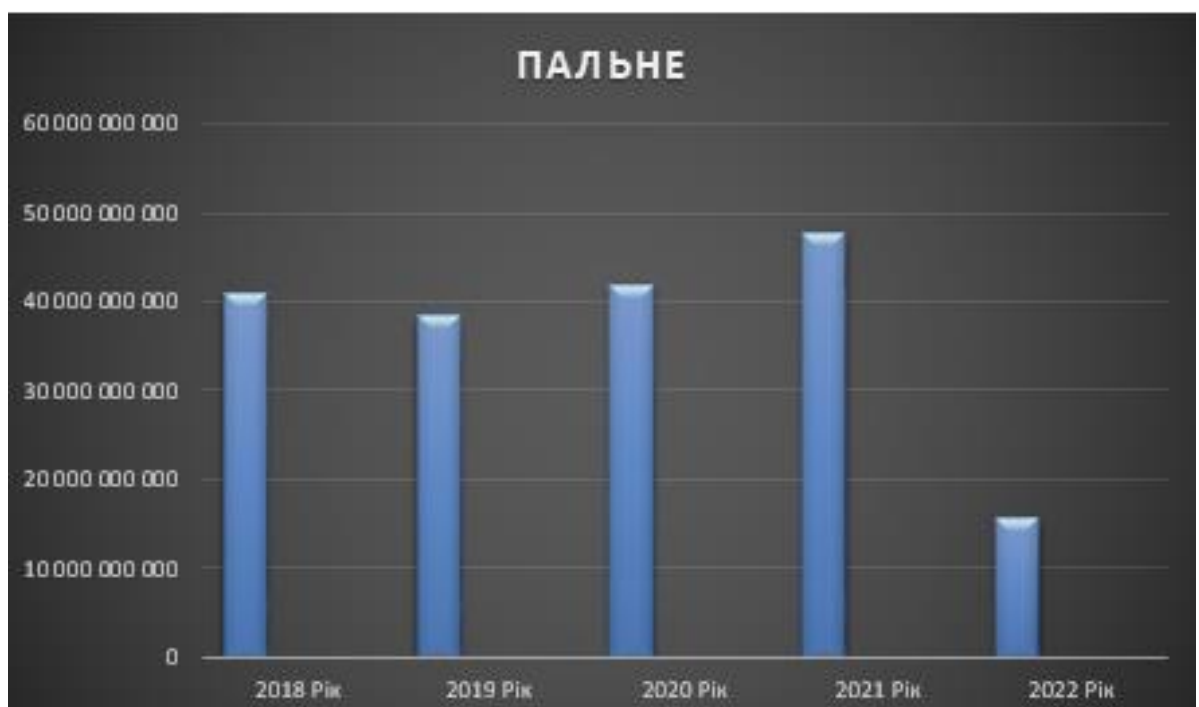

Рис. 2.5. Динаміка надходжень акцизного податку з імпортованого пального до зведеного бюджету та обсяги його реалізації (млрд.грн).
Розроблено автором за даними : [25]

Отже, в цілому приведені вище показники дозволяють стверджувати, що підвищення рівня специфічного акцизного оподаткування є ефективним інструментом як наповнення бюджету. Проте в умовах необхідності реалізації структурних перетворень в національній економіці та поглиблення

співпраці з ЄС існує нагальна необхідність удосконалення державної політики у галузі регулювання акцизного оподаткування [26].

У 2021 році 18,8% обсягів нарахованих при імпорті товарів митних платежів або 115 млрд. грн. склали:

Пільги із сплати акцизного податку – 78,6 млрд., у тому числі:

75,3 млрд. грн. – пільги надані при імпорті підакцизних товарів (переважно тютюну) ввезених в якості сировини для виробництва інших підакцизних товарів з яких у подальшому податковим органом буде сплачено акцизний податок з вироблених в Україні товарів або вироблена продукція буде вивезена на експорт;

3,2 млрд. грн. – пільги надані при імпорті тютюнової сировини.

Пільги із сплати ввізного мита – 26,3 млрд. грн. у тому числі:

20,2 млрд. грн. – надані в рамках угод про вільну торгівлю з ЄС.

4,2 млрд. грн. – надані в рамках угод про вільної торгівлі СНД.

0,9 млрд. грн. – надані в рамках угод про вільної торгівлі з іншими країнами.

На рис 2.6 можна розглянути надходження митних платежів від імпортного мита та акцизу, та зрозуміти скільки було надходжень за два попередні роки. Імпортне мито може бути корисним для захисту внутрішнього ринку та регулювання імпорту товарів, але може також збільшити ціни на товари та обмежити їх доступність. Акцизний збір може бути корисним для регулювання споживчого попиту та збільшення доходів державного бюджету, але може також збільшити ціни на певні види товарів та обмежити їх доступність [26].

МИТНІ ТА ІНШІ ПЛАТЕЖІ	НАДХОДЖЕННЯ 2020 РОКУ МЛДР. ГРН.	НАДХОДЖЕННЯ 2021 РОКУ МЛДР. ГРН.
Акцизний податок	53,53	64,65
Ввізне мито	30,20	36,85

Розроблено автором за даними : [26]

Рис 2.6 надходження митних платежів від імпортного мита та акцизу

2.2. Аналіз динаміки сплати митних платежів до державного бюджету України.

Тарифне регулювання є важливим інструментом управління зовнішньоекономічною діяльністю країни та може стати джерелом доходів для державного бюджету України [27].

Імпортне мито – це податок на імпортний товар, який сплачується при перетині кордону. Установлення митних ставок дає можливість використовувати зовнішньоекономічну діяльність як засіб стимулювання вітчизняного виробництва, формування державного резерву, регулювання зовнішніх економічних зв'язків.

Тарифні квоти – це обмеження на імпорт певної кількості товарів протягом певного періоду часу. Тарифні квоти дають можливість захистити вітчизняне виробництво від дешевих імпортних аналогів, а також збільшувати доходи державного бюджету за рахунок розрахунків за перевищення квот.

Крім того, тарифне регулювання дозволяє контролювати обсяги експорту та імпорту товарів з України, що забезпечує збалансованість зовнішньоторговельних операцій та запобігає дисбалансам в зовнішньоекономічному секторі країни.

Таким чином, застосування тарифного регулювання допомагає забезпечити ефективне функціонування зовнішньоекономічних відносин України та може стати джерелом доходів для державного бюджету.

За даними Митної служби України, у 2020 році до державного бюджету України було сплачено майже 308 мільярдів гривень митних платежів. Це на 6,9% менше, ніж у 2019 році, що пов'язано зі спадом у світовій економіці на фоні пандемії COVID-19.

Загальна сума митних платежів, які були сплачені до державного бюджету за 2020 рік, складається з наступних складових: мита на імпорт

товарів – більше 268 мільярдів гривень, податок на додану вартість на імпорт – більше 27 мільярдів гривень, акцизний збір – більше 8 мільярдів гривень, збір на обов'язкове пенсійне страхування – більше 3 мільярдів гривень та інші митні платежі.

Слід зазначити, що в 2021 році в Україні продовжується сплата митних податків до державного бюджету, проте конкретні цифри щодо обсягу сплати митних платежів у 2021 році ще не оприлюднені [28].

Наприклад, у 2021 році мінімальна митна ставка на ввезення на територію України товарів, що не потребують дозволу на ввезення, становить 0%, максимальна – 20%. Також встановлено спеціальні митні ставки, які застосовуються для окремих категорій товарів (наприклад, імпортне мито на нафтопродукти та бензин може досягати 5–8 євро за 1000 літрів). У разі порушення митних правил чи факту ввезення товарів з порушенням законодавства призначаються адміністративні штрафи, що також перетворюються у доходи для державного бюджету.

Тарифні квоти як інструмент тарифного регулювання. Тарифні квоти становлять окремий інструмент тарифного регулювання та дають додаткові можливості для забезпечення доходів державного бюджету. За допомогою установа тарифних квот, держава може змінювати обсяги імпорту товарів певної категорії, збільшити митні доходи та захистити вітчизняне виробництво [29].

Наприклад, в Україні встановлено тарифні квоти на окремі види продукції, які ввозяться на територію країни. Так, у 2021 році максимальна квота на ввезення свинини становила 80 тис. тонн, а на ввезення яловичини – 12 тис. тонн. У разі перевищення квот встановлюється додатковий митний збір, який надходить до державного бюджету.

Митна вартість та її вплив на доходи державного бюджету. Митна вартість є ще однією складовою митного регулювання, яка впливає на доходи державного бюджету. Вона визначається на підставі загальної вартості

товару, до якої додаються митні збори та інші податки, та впливає на розмір митних платежів, що перераховуються у державний бюджет [30].

Надалі, митна вартість може змінюватися внаслідок встановлення акцизного збору, ПДВ, мит як на ввезення, так і на вивезення товарів за межі країни. Кожен з цих податків є джерелом додаткових доходів для державного бюджету.

Задля того, щоб зрозуміти ефективність виконання поставлених митною службою України завдань, пропоную розглянути показники динаміки надходжень платежів, наведених на рис 2.7.

Рис 2.7. Динаміка надходжень митних платежів у 2019 - 2021 рр.

Джерело: [31]

На основі даних рис 2.6, варто зазначити, що показник 2021 року помітно зріс на відміну від фактичних надходжень митних платежів попередніх років [31]. Протягом 2021 року, змінами до Закону України «Про Державний бюджет на 2021 рік» річний індикативний показники надходжень

митних платежів до державного бюджету підвищено на 10%. Варто зазначити, що впродовж 2019-2021 років податкове навантаження митними платежами на 1 долар США оподаткованого імпорту збільшилось з 0.25 центів до 0.29 центів. Результат аналізованих показників це наслідки вдалих заходів органів Державної митної служби України, які були спрямовані на підвищення ефективності адміністрування митних платежів, а саме:

- посилення контролю за використанням податкових пільг;
- своєчасне попередження незаконних схем з ввезення на митну територію України товарів;
- ефективний контроль за правильним визначенням бази оподаткування, своєчасним та правильним декларуванням;
- посилена робота з визначення та управління ризиками у митній справі.

Для подальшого дослідження сучасного стану митних платежів, пропонуємо розглянути більш розгорнуту інформацію, наведену в рис 2.8. , яка дозволить зробити висновки про виконану роботу Державною митною службою, за минулі роки.

	2019	2020	2021
ПДВ з ввезених товарів	285,4	274,11	380,71
Акцизний податок	50,1	53,53	64,65
Ввізне мито	29,4	30,20	36,85
Вивізне мито	0,27	0,25	1,32

Джерело: [33]

Рис 2.8. структура надходжень митних податків до державного бюджету у 2019-2021 роках (млрд. грн)

Аналізуючи дані рис 2.2. , маємо, що динаміка надходжень акцизного податку з увезених товарів на митну територію України та мита менш синхронні з динамікою митних платежів та ПДВ із увезених товарів.

Визначена асинхронність динаміки надходжень елементів митних платежів пояснюється тим фактом, що обсяги ПДВ із увезених товарів повністю залежать від сум, що прописані в контрактах поставок, укладених суб'єктами ЗЕД, а тому повністю співпадають із динамікою загальних надходжень митних платежів, обсяги надходжень мита залежать від ставок мита згідно з Митним тарифом [33].

Стосовно незначних показників увізного і вивізного мита, то причинами цього є зміна імпоротної структури та падіння цін на міжнародних ринках, що призвело до зниження рівня обсягу оподаткування імпортних операцій на 20%.

Щодо платежів ввізного мита, то період 2019 - 2021рр., характеризується зменшенням також і надходжень даних платежів до державного бюджету. У цілому варто зазначити, що станом на 2021 р. обсяг надходжень до держбюджету платежів, які адмініструють митні органи збільшився в порівнянні з 2019 роком [34].

Структура надходжень митних платежів до державного бюджету у 2021 рр.

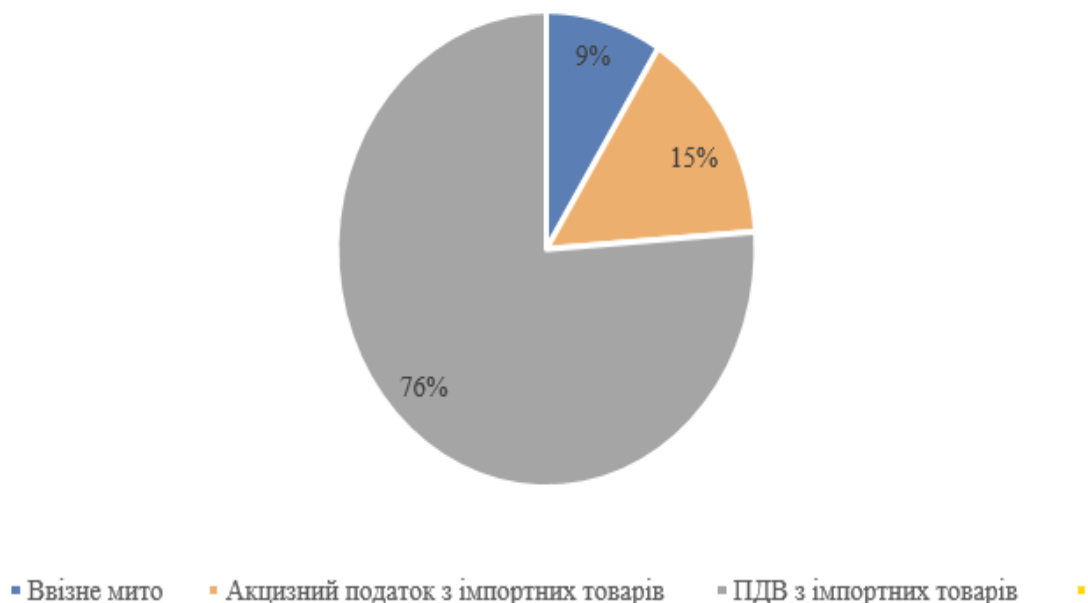

**Рис 2.9. Структура надходжень митних платежів до державного бюджету
у 2021 рр.**

Джерело: [34]

Отже, можна зробити висновок, що тарифне регулювання є важливим інструментом для наповнення державного бюджету України. Крім того, митна політика сприяє забезпеченню зовнішньоекономічної безпеки країни та підтримці вітчизняного виробництва за рахунок захисту від імпортової конкуренції.

Проведений аналіз засвідчив, що в останні роки внаслідок кризових явищ в економіці спостерігається зниження фіскальної ефективності мита. Головним фактором скорочення обсягів ввізного мита стало зниження рівня митного оподаткування. На перспективу необхідно зосередити всі зусилля на розвитку партнерських відносин із громадянами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, впровадженні нових електронних сервісів та підвищенні рівня надання послуг, здійсненні контролю за повнотою сплати митних платежів та зборів. Наполеглива робота у напрямках адміністрування митних платежів буде прямо пропорційна отриманим результатам і, як наслідок, відрахуванням до доходної частини державного бюджету.

РОЗДІЛ 3.3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

3.1. Використання іноземного досвіду щодо удосконалення механізму тарифного регулювання імпорту

Об'єктивний процес зростання обсягів світової торгівлі та руху капіталу посилює значення держави, а саме – процесів регулювання зовнішньої торгівлі та руху капіталу в напрямі оптимізації та відстоювання національних інтересів. Механізм регулювання відбувається насамперед через використання тарифних та нетарифних методів, які широко застосовуються всіма країнами світу.

Щодо України, то використання досвіду передових держав світу в процесі формування її митної політики та використання інструментів митного регулювання є вкрай необхідним. Слід аналізувати досвід як розвинутих країн, так і країн з перехідною економікою [40].

Більшість держав у здійсненні тарифного регулювання експортних та імпорتنих операцій керуються рекомендаціями міжнародних організацій.

Наприклад, у багатьох країнах з метою заохочення припливу капіталу, мито накладається лише на імпорتنі товари при відсутності експорту. У США експортне мито заборонено на законодавчому рівні.

За даними Всесвітньої організації торгівлі (ВОТ), більше половини країн світу використовують митні заходи для захисту внутрішнього ринку та забезпечення балансу зовнішньої торгівлі. На (рис 3.1) є деякі статистичні дані щодо використання іноземного досвіду для удосконалення механізму тарифного регулювання

КРАЇНА	ІНСТРУМЕНТ	НАСЛІДКИ
Канада	Системи узгоджених митних тарифів	Передбачає узгоджені митні ставки для країн, що входять до Світової торгової організації
Японія	Система гнучких митних ставок	Яка дозволяє змінювати митні ставки залежно від обсягу імпорту.
США	Система застосування антидемпінгових та компенсаційних мит	Захисту вітчизняних виробників від недобросовісної конкуренції з боку іноземних виробників
Китай	Система змішаних митних ставок	Передбачає використання як специфічних, так і <u>адвалорних</u> мит на різні види товарів

Розроблено автором за даними : [41]

Рис 3.1. статистичні дані щодо використання іноземного досвіду для удосконалення механізму тарифного регулювання

Нерідко тарифне регулювання використовується також як засіб стимулювання експорту товарів. Однак слід констатувати, що уряди не всіх держав діють за таким принципом. Частими є випадки, коли політика

стимулювання експорту та сприяння розвитку національного виробника не поєднується створенням перешкод для імпорту товарів з-за кордону [41].

Сьогодні Україна активно переймає ефективний досвід у сфері здійснення митного регулювання, а також розвивається в напрямку уніфікації вітчизняного законодавства із законодавством країн Європейського Союзу. Глобалізаційні процеси загострюють конкуренцію на міжнародному ринку, відповідно посилюється роль митного регулювання для захисту національного ринку, з одного боку, та підтримки національної експортної сфери з іншого. У таких умовах розвиток інструментів митного регулювання має спрямовуватися на забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних виробників і економічної безпеки України [42].

Вже сьогодні країни ЄС скасували ввізні мита на 94,7% видів промислової та 82,2% видів сільськогосподарської продукції. Україною, ураховуючи чутливість національного ринку, введено пільгові митні режими лише для 49,2% видів продукції за всіма товарними групами. Змінилися також рівні тарифного захисту: в Україні на імпорт з ЄС ставка мита в середньому знизилася до 2,24%, для українських товарів, які ввозяться до ЄС, ставка становить 0,5% [43].

У ЄС митні тарифи на товари встановлені в залежності від категорії товару. Так, на деякі товари, які вважаються важливими для економіки країн ЄС, такі як сільськогосподарська продукція, митні ставки можуть бути високими, а на інші товари, такі як електроніка, митні ставки можуть бути низькими.

Щодо країн Азії можна навести два гіганта, а саме Індію та Китай.

У Індії митні тарифи встановлені в залежності від країни-експортера та категорії товару. Однією з особливостей індійського митного регулювання є те, що на деякі продукти, такі як медикаменти та аксесуари для мобільних телефонів, надається знижка від мита. Отже, кожна країна має свої особливості щодо тарифного регулювання, які визначаються її економічними, політичними та соціальними умовами [44].

У Китаї митні тарифи встановлені на дуже високому рівні для захисту вітчизняного виробника. Це призводить до того, що імпортовані товари стають дорожчими для споживачів в Китаї, але з іншого боку, це допомагає китайським виробникам зберегти свою конкурентоспроможність на внутрішньому ринку [45].

Залежно від країни, можуть бути різні особливості тарифного регулювання. Однією з головних особливостей є рівень митних ставок. Наприклад, у деяких країнах митні ставки можуть бути високі, що посилює захист вітчизняного виробника, але може призвести до зростання вартості імпортованих товарів для споживачів.

Іншою можливою особливістю є технічні питання, такі як вимоги до маркування товарів, які імпортуються. У деяких країнах існують строгі вимоги до маркування, обов'язкові сертифікати, які повинні бути представлені при митному оформленні товарів

Також, деякі країни можуть мати спеціальні зони вільної торгівлі, де стандарти митного оформлення можуть відрізнятися від решти країни. Наприклад, в Сполучених Штатах Америки, існують такі зони вільної торгівлі, як Пуерто-Ріко, Віргінські острови, Гуам та Саїпан. Товари, що імпортують з цих зон, не оподатковуються, але мають деякі інші правила і вимоги митного оформлення [46].

Сьогодні у Євросоюзі налічується 28 учасників, для яких діють єдині митні правила. Стосовно вдосконалення спільної системи ПДВ Комісією ЄС в 2019 році було запроваджено певні кроки щодо уніфікації системи для країн-учасниць:

декларування та сплати ПДВ за допомогою єдиного онлайн –порталу відповідно до правил , визначених у країні резиденції підприємства;
застосування принципу « призначення» , згідно з яких ПДВ завжди сплачується у країні , де знаходиться кінцевий споживач;
спрощення правил щодо ПДВ для інвойсів , які продавці можуть формувати за правилами країни своєї реєстрації.

Отже, дослідивши зарубіжний досвід митного-тарифного регулювання, можна зробити висновок, що для України, як країни з менш розвинутою ринковою економікою, ще є значні перешкоди для реалізації переваг вільної торгівлі, що насамперед визначається її інституціональною недорозвиненістю, відсутністю належного фінансового забезпечення, обмежувальною діловою практикою транснаціональних компаній.

Одним з основних шляхів удосконалення механізму митно-тарифного регулювання при імпорті мита є розширення міжнародної співпраці та гармонізації тарифів. Для цього необхідно активізувати участь України в міжнародних організаціях, зокрема СОТ, та працювати над підписанням більше міжнародних угод про вільну торгівлю.

Другим важливим шляхом є зменшення адміністративних бар'єрів та спрощення процедур митного контролю. Для цього потрібно зменшити кількість документів, які потрібно представляти при митному оформленні, а також скористатися сучасними технологіями для автоматизації процесу митного контролю.

Третім шляхом є посилення боротьби з контрабандою та нелегальним імпортом. Для цього необхідно збільшити кількість митних пости та забезпечити їх сучасним обладнанням для контролю. Також потрібно розвивати співпрацю з іншими країнами для обміну інформацією та спільних операцій проти контрабанди.

Нарешті, важливим шляхом є збільшення прозорості та відкритості митного регулювання. Для цього потрібно забезпечити доступність інформації про митні правила та тарифи, а також процедури митного контролю. Також необхідно забезпечити можливість оскарження рішень митних органів та забезпечити незалежність митних органів від політичних впливів.

Щодо варіантів удосконалення механізму митно-тарифного регулювання при імпорті товарів можна запропонувати наступні кроки :

1. Зменшення митних ставок на товари, які не конкурують з

внутрішньою продукцією;

2. Встановлення нульових митних ставок на товари, які є необхідними для розвитку внутрішнього ринку;

3. Розробка системи передбачення попиту на імпорتنі товари та зменшення митних ставок в разі зниження попиту.

4. Розробка системи моніторингу цін на імпорتنі товари та зменшення митних ставок в разі зниження цін;

5. Впровадження електронної системи декларування товарів та автоматизації процесу митного оформлення;

6. Розробка системи диференційованого митного тарифу на товари залежно від їхньої екологічної та соціальної відповідальності;

7. Встановлення митних квот на товари, які конкурують з внутрішньою продукцією;

8. Розробка системи митного стимулювання виробників внутрішньої продукції для підвищення їхньої конкурентоспроможності;

9. Встановлення митних ставок на товари залежно від їхньої якості та технічних характеристик;

10. Розвиток міжнародної співпраці в галузі митного тарифного регулювання для забезпечення взаємної користі та підвищення ефективності митного контролю.

3.2. Вдосконалення методики стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва з урахуванням Польщі

У зв'язку зі зростанням кількості іноземних товарів, що ввозяться до Польщі, необхідно вдосконалити методику стягнення митних податків. Одним із важливих кроків є встановлення більш прозорих та чітких правил для митних інспекторів.

Крім того, необхідно забезпечити відповідну технічну базу для митних інспекторів, щоб вони могли швидко та ефективно перевіряти товари. Також

слід розглянути можливість використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, для автоматизації процесу митного контролю.

Для забезпечення більшої ефективності митного контролю, слід також розглянути можливість встановлення співпраці з іншими країнами ЄС та використання спільних баз даних щодо ввезення товарів. Загалом, вдосконалення методики стягнення митних податків є важливим кроком у забезпеченні економічної стабільності та розвитку Польщі [47].

Митне тарифне регулювання в Польщі визначається національним законодавством та міжнародними договорами, до яких країна є стороною. Митні ставки можуть варіюватися в залежності від країни-експортера та категорії товару. Митні інспектори здійснюють митний контроль та стягують митні податки з імпортованих товарів. У зв'язку зі зростанням кількості іноземних товарів, що ввозяться до Польщі, необхідно вдосконалити методику стягнення митних податків.

Для вдосконалення методики стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва у Польщі можуть бути запропоновані наступні заходи:

1. Використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації митних процедур, що дозволить спростити і прискорити процес стягнення митних податків та зменшити ймовірність помилок.
2. Розробка ефективної системи моніторингу транспортних засобів, які перевозять іноземні товари, щоб уникнути зловживань та незаконних дій з боку водіїв та перевізників.
3. Посилення контролю за документами, які супроводжують товари, що ввозяться в Польщу, зокрема, перевірка правильності заповнення декларацій про митне оформлення та інших документів.
4. Встановлення більш жорстких санкцій за порушення митного законодавства, що зменшить ймовірність незаконного ввезення товарів та збільшить ефективність стягнення митних податків.

5. Розробка програми навчання для митних службовців, що дозволить їм бути кваліфікованішими та компетентнішими у виконанні своїх обов'язків щодо стягнення митних податків.

6. Зміна законодавства щодо митного оформлення, зокрема, введення нових форм митного контролю та уніфікація процедур митного оформлення на усіх пунктах пропуску.

7. Розробка системи стимулювання добровільного відшкодування митних податків для підприємств, які дотримуються митного законодавства та правил митного оформлення.

Ці заходи можуть допомогти вдосконалити методику стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва у Польщі та забезпечити більш ефективний контроль за митними процедурами.

Стягнення митних податків є важливою складовою митної політики будь-якої країни, оскільки це дозволяє забезпечити бюджет держави необхідними коштами для розвитку економіки та забезпечення соціальних потреб населення. У Польщі, як і в інших країнах, стягнення митних податків є важливим елементом митної політики.

Одним з основних викликів, з якими стикається Польща щодо стягнення митних податків, є боротьба з незаконним ввезенням товарів в країну. Це може бути здійснене через недекларування товарів або неправильне оформлення митних декларацій. Також можуть виникати проблеми з невідповідністю митних податків фактичній вартості товарів чи несплатою мита взагалі.

Для покращення методики стягнення митних податків у Польщі можуть бути запропоновані різні заходи, які спрямовані на прискорення процесу митного оформлення та забезпечення більш ефективного контролю за митними процедурами. Одним з найбільш ефективних заходів може бути використання сучасних інформаційних технологій, які дозволять

автоматизувати процес митного контролю та зменшити ймовірність помилок [4].

Також можуть бути введені нові форми митного контролю на усіх пунктах пропуску, які дозволять більш ефективно контролювати ввезення товарів в країну. Крім того, важливим елементом є посилення контролю за документами, які супроводжують товари, що ввозяться в Польщу, зокрема, перевірка правильності заповнення декларацій про митне оформлення та інших документів. Також можуть бути введені більш жорсткі санкції за порушення митного законодавства, що зменшить ймовірність незаконного ввезення товарів та збільшить ефективність.

Тарифне регулювання Польщі визначається угодами про вільну торгівлю, які підписані країною. Згідно з цими угодами, Польща зменшує митні ставки на імпортовані товари з інших країн, що сприяє збільшенню обсягів зовнішньої торгівлі.

Однак, Польща також застосовує заходи митного захисту, що дозволяє захистити внутрішній ринок від дешевого імпорту. Такі заходи можуть включати в себе встановлення антидемпінгових мит, контроль за ввезенням товарів з підробленими маркуваннями та технічними нормами, заборону імпорту товарів з певних країн або встановлення квот на імпорт.

Заходи митного захисту застосовуються у випадку, коли дешевий імпорт завдає шкоди внутрішньому виробництву та працівникам, що працюють у цій галузі. Також, ці заходи можуть бути застосовані, щоб запобігти зловживанням з боку імпортерів, які намагаються вивозити товари з Польщі до інших країн під зниженими цінами. У загальному, тарифне регулювання Польщі спрямоване на стимулювання зовнішньої торгівлі та захист внутрішнього ринку від негативних наслідків дешевого імпорту [19].

У Польщі існують різні методи стягнення митних податків на товари, що можна побачити на рис 3.2

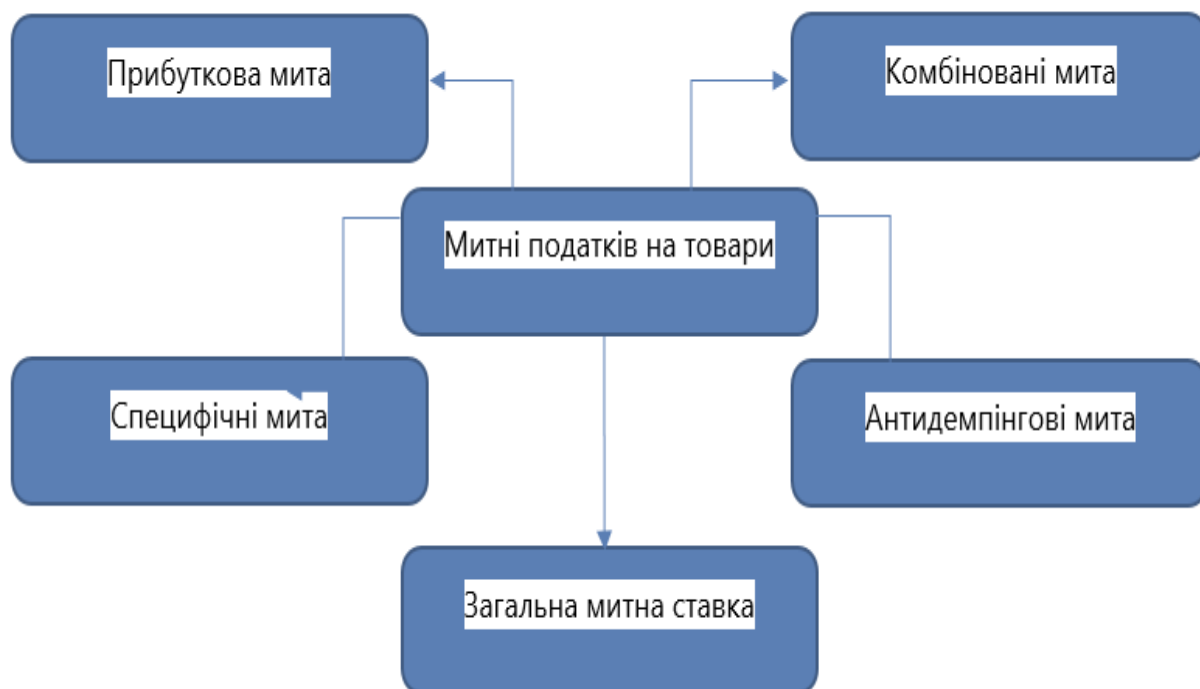

Рис 3.2 види митних податків на товари у Польщі

Розроблено автором за даними : [19]

У Польщі митні податки стягуються митними органами, які контролюють переміщення товарів через кордон. При ввезенні чи вивезенні товарів в Польщу, декларант повинен заплатити митні податки відповідно до встановлених ставок. Якщо декларант не заплатив відповідні митні податки, товар може бути затримані [38].

За умовами Всесвітньої організації торгівлі (ВОТ), країни мають право застосувати митні тарифи на товари, які ввозяться з інших країн. Митні тарифи є способом держав збільшення доходів, захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції та підтримки відповідних галузей промисловості.

Щодо стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва з урахуванням країн ЄС, можна розглянути такі підходи:

1. Встановлення пропорційної системи митних платежів на основі встановлення рівних правил для всіх країн, які експортують товари в

Україну, включаючи країни ЄС. Це може зменшити відвертість з боку деяких підприємств, що намагаються знайти способи ухилення від митних платежів.

2. Удосконалення системи митного контролю. Контроль за дотриманням митних правил повинен забезпечувати максимальну точність та справедливість у стягненні митних платежів. У зв'язку з цим, необхідно оптимізувати митні процедури, забезпечивши належне фінансування технічного обладнання та розроблення оновлених митних алгоритмів.

Також для досвіду можна навести приклад підходів до вдосконалення методики стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва з урахуванням ЄС. Ці підходи можуть бути у велику міру ефективними для вдосконалення методики стягнення митних податків при ввезенні товарів іноземного виробництва з урахуванням країн ЄС.

1. Врахування головних правил та стандартів Європейського Союзу щодо митних процедур. Це означає, що українські митники мають бути добре ознайомлені зі стандартами та процедурами, які використовуються країнами ЄС для стягнення митних платежів. Це дозволить їм належним чином співпрацювати з колегами з ЄС та використовувати передові методики.

2. Вдосконалення системи електронного декларування товарів для митного контролю. Система електронного декларування та перевірки товарів може бути використана як додатковий інструмент для підвищення ефективності митного контролю та стягнення митних платежів. Це дозволить митниці отримувати більш точну та оперативну інформацію про пропущені товари та хибно декларовані платежі.

3. Встановлення інтегрованої системи обліку митних платежів та спрощення процедури стягнення. Цей підхід може зменшити можливість зловживань та спростити процедуру стягнення митних платежів. Зокрема, слід розглянути запровадження інтегрованих платіжних систем, автоматизацію оформлення

та обліку митних документів, а також зменшення кількості інспекційних процедур за рахунок належного використання ризик-менеджменту.

4. Розвиток співпраці між митними службами країн ЄС та України. Це може бути досягнуто наприклад за допомогою обміну досвідом та належної інформації між митними службами країн, участі у спільних проектах тощо. Це дозволить впроваджувати передові методики та розширювати міжнародну співпрацю в галузі митного контролю та стягнення митних платежів.

5. Надання підтримки бізнесу у здійсненні митних процедур. Можна розглянути спеціальні програми для бізнесу, які допоможуть їм у виконанні митних процедур. Наприклад, це можуть бути курси з митного законодавства, розробка порадників з заповнення митних декларацій тощо.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі Україна прагне зайняти своє місце у міжнародному поділі праці й багато уваги приділяє державному регулюванню зовнішньої торгівлі. Вона широко використовує економічні механізми та інструменти державного регулювання зовнішньої торгівлі, серед яких найбільш важливим є тарифне регулювання.

Державне регулювання зовнішньої торгівлі здійснюється з використання таких економічних важелів як тарифне та нетарифне регулювання чи, точніше, оптимальне їх поєднання з врахування вимог національного законодавства та міжнародних стандартів. Співіснування тарифних та нетарифних методів пов'язане насамперед з їх тісною взаємодією та взаємопроникненням для досягнення спільних цілей регулювання зовнішньої торгівлі.

Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі є класичним економічним методом регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), який застосовується в Україні з використанням таких інструментів як митний тариф, класифікації товарів відповідно до товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності, визначення країни походження та митної вартості товару, а також застосування системи митних пільг та преференцій.

Тарифне регулювання - це комплекс заходів щодо встановлення і застосування ставок мита, обкладення митом в межах окремих преференційних режимів, контролю за митною вартістю товарів, класифікацією товарів в цілях повноти стягнення мита.

Однією з важливих умов успішної й ефективної зовнішньоекономічної діяльності України та її регулювання є створення відповідної правової бази. На сьогодні правові норми, які регулюють зовнішньоекономічну діяльність, утворюють певний комплекс, який включає як міжнародно-правові, так і національно-правові норми.

Ринкові перетворення, вибір європейського шляху розвитку зумовили реформування всіх інститутів митного права з метою приведення митно-правової вітчизняної системи у відповідність до міжнародних норм і стандартів та максимального наближення їх положень до реалій митного простору сьогодення.

Одним з найбільш поширених та класичних інструментів тарифного регулювання, який охоплює всю номенклатуру товарів є митний тариф як систематизований перелік ставок мита. Сучасний митний тариф є складним торговельно-економічним інструментом регулювання зовнішньої торгівлі, включаючи кілька обов'язкових елементів, від яких залежить ефективність і дієвість тарифу в цілому. До цих елементів належать: система товарної класифікації тарифу; структура тарифу; ставки мита; метод визначення країни походження товару.

Митний тариф як важливий інструмент зовнішньоекономічної політики держави виконує ряд функцій в економіці, а саме: фіскальну, захисну, контрольну, регуляторну та стимуляційну. Механізм дії захисної функції полягає у подорожчанні імпортного товару, який обкладається митом, порівняно з вітчизняними товарами і забезпеченні таким способом вигіднішого становища на ринку національних товаровиробників.

Контрольна функція спрямована на контроль за правильністю нарахування митних платежів, захист споживачів від недоброякісних імпортних товарів та на зниження загального рівня корумпованості в цілому. Регуляторна роль митного тарифу виконується за рахунок диференціації його ставок залежно від чутливості різних товарних груп до імпорту.

Фіскальна функція виявляється через надходження коштів від сплати мита до бюджету, при чому роль мита у наповненні державного бюджету тим більша, чим менш розвинута економіка. В Україні переважає фіскальна спрямованість митного тарифу та й митного оподаткування загалом, оскільки надходження від митних платежів складають значну частку у доходах Державного бюджету України.

Для України надзвичайно актуальним є розвиток системи митного оподаткування, яка б передбачала наявність розгалуженої системи митних платежів. Аналіз митних платежів, що справляються вітчизняними митними органами, дозволив виявити найбільш фіскально ефективні податки та збори серед митних платежів, а саме найбільше надходжень до бюджету митні органи мобілізують через справляння ПДВ. Щодо оподаткуванням акцизним податком, то починаючи з 2019 року спостерігається значне зростання надходжень до бюджету від акцизів. Таке зростання надходжень акцизного податку є результатом змін в митному законодавстві, зокрема, в питаннях розширення бази оподаткування та збільшення ставок податку.

Виконання митними органами планових показників наповнення державного бюджету залежить, у тому числі, від правильності визначення декларантом митної вартості товарів та можливості митних органів здійснювати контроль правильності визначення декларантом митної вартості товарів, визначення країни походження та правильності визначення коду товарів згідно з УКТ ЗЕД.

Тарифне регулювання експортно-імпортних операцій розвинутих країн світу в основному відповідає рекомендаціям міжнародних організацій та Генеральної угоди з тарифів і торгівлі. Більшість високорозвинених країн та країн з перехідною економікою застосовували на різних етапах свого розвитку схожу зовнішньоекономічну політику, що полягала у стимулюванні експорту готової продукції, обмеженні вивозу сировини та заохочення імпорту комплектуючих, матеріалів для розвитку власної промисловості.

Удосконалення механізму тарифного регулювання полягає, з одного боку, в оптимізації ставок митного тарифу, а з іншого – в розширенні використання інших елементів митного тарифу (тарифна номенклатура товарів, надання пільг та преференцій за ознакою походження товару тощо) з метою захисту економічних інтересів України. Конкретні заходи у цьому напрямку повинні включати:

1. Упровадження підходу до встановлення ставок митного тарифу, згідно з яким захисна функція покладається на ставки мита на імпортовану продукцію, аналоги якої виробляють конкурентоспроможні та перспективні галузі національної економіки;

2. Продовження роботи щодо оптимізації ставок ввізного мита, поступового їх зниження з метою перетворення з фіскального елемента в елемент регулювання зовнішньоекономічної діяльності та захисту економічних інтересів вітчизняних виробників;

3. Розширення використання принципу тарифної ескалації шляхом зниження ставок мита на сировинні товари, комплектуючі деталі, котрі не виробляються в Україні, на особливо важливі для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників види технологічного обладнання;

4. Активне використання сезонних та тимчасових ставок мита з метою врегулювання тимчасових змін у рівні насиченості внутрішнього ринку сезонними товарами та оптимізації завантаження вітчизняних підприємств (особливо це стосується підприємств, котрі переробляють сільськогосподарську продукцію);

5. Упорядкування діючої системи тарифних преференцій та пільг для підвищення ефективності регулюючої функції митного тарифу з урахуванням рівня розвитку країни (чи групи країн), котра користується преференціями, критичності імпорту основних товарів з даної країни для вітчизняної економіки, характеру двосторонніх економічних та політичних зв'язків тощо;

6. Удосконалення та уніфікація процедур справляння митних платежів до Державного бюджету України, насамперед, шляхом посилення митного

7. Контролю за правильністю декларування митної вартості товарів, визначення коду товарів та країн їх походження;

8. Створення чіткої системи моніторингу всіх видів розрахунків по митних платежах та руху цих коштів.

Реалізація цих пріоритетів вимагатиме здійснення у найближчій перспективі низки заходів пов'язаних з удосконаленням тарифного регулювання України, оскільки продумана та науково-обґрунтована митно-тарифна політика у сфері зовнішньої торгівлі здатна змінити структуру імпорту на користь якісних і високотехнологічних товарів, сприяти зниженню цін як на імпорту, так і на вітчизняну продукцію, а отже, забезпечити захист економічних інтересів національного виробника і споживача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійчук В. Г. Трансформація митного тарифу України у контексті членства в СОТ та спричинені нею зрушення у вітчизняній зовнішньоекономічній політиці за умов глобальних кризово-реcesійних явищ / В. Г. Андрійчук, Є. В. Хрупов // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2019. – № 2. – С.12-21.
2. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2019. – 543 с.
3. Білецький А. Фіскальна ефективність митної політики: ретроспективний аналіз і тенденції в період адаптації України до СОТ / А. Білецький // Вісник АМСУ. – 2019. – №4. – С.109-118.
4. Бойко В. М. Митне право України : навч. посіб. Т. 1. / В.М. Бойко. – К., 2015. – 528
5. Величко К. Ю., Носач Л. Л., Печенка О. І. Особливості митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах євро інтеграційного спрямування // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2019. – Вип.1. – С.109-122. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2019_1_12.
6. Войтов С. Г. Структурна детермінація тарифного регулювання / С. Г. Войтов // Економічний часопис – XXI. – 2019. – №9-10. – С.21-24.
7. Генеральна угода з тарифів і торгівлі від 15. 04. 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_003.
8. Гончарук Т. С. Адміністративне право України. Загальна та особлива частина: навч. посібник / С. Т. Гончарук. – К.:НАВС, 2020. – 240с.
9. Годяк А. І. Митне право України: навч. посібн. / А. І. Годяк, О. М. Ілюшик, Я. П. Павлович-Сенета. – Львів: СПОЛОМ, 2019. – 308с.
10. Державна митна служба України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>.

11. Державна служба статистики України – [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Доротич С. І. Механізми вдосконалення митного законодавства України в контексті інтеграції в європейський та міжнародний простір /С. І. Доротич //Фінансовий механізм державного управління економікою України: Зб. наук. праць / Дон ДУУ. – Донецьк: Дон ДУУ, 2019. – Т. Х. – 288 с.(серія «Державне управління»;вип.128).–С.182–190.
13. Дьомін Ю.М. Правові засади організації та здійснення митного контролю в Україні: теоретичні та практичні проблеми дис. ... докт. юрид. наук: 12.01.07/ Ю.М. Дьомін. – К.,2021. – 435с.
14. Дяченко Т. О. Особливості тарифного регулювання України //Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 125 (частина І). – 2019. –С.129-137.
15. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна – СОТ – ЄС): посібн. /О. Б. Єгоров. – Одеса: Плаксе зат,2020.–226с.
16. Закон України –Про Єдиний митний тариф № 2097-ІІІ (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2097-12>.
17. «Про Митний тариф України» Закон України від 05.04.2001 №2371-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2371-14>.
18. «Про Митний тариф України» Закон України від 19.09.2013р., №584ХVІІІ (ред. від 10.11.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/58418>.
19. Запорожець О. Система адміністрування митних платежів в Україні / О. Запорожець // Вісник КНТЕУ.-2019.-№ 2.–С.104-111.
20. Зовнішньоторговельний обіг продукції АПК/ [І. М. Демчак, О. О. Митченко, Г. В. Трофімова та ін.].–К.:НДІ «Укراгропромпродуктивність», 2019 .– 50с.

21. Жукевич О. М. Трансформація акцизного оподаткування тютюнових виробів в Україні. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2020. № 1-2. С. 258-260.
22. Іванов Ю. Податкове регулювання соціального розвитку. Харків: ІНЖЕК, 2020. 496 с.
23. Зовнішньоторговельний обіг продукції АПК/ [І. М. Демчак, О. О. Митченко, Г. В. Трофімова та ін.].–К.:НДІ «Укragропромпродуктивність»,2019.–50с.
24. Касперович Ю. В. Фіскальна безпека держави в умовах гібридної війни: аналітична доповідь/ Ю. В. Касперович. – Київ: Фенікс, 2021. – 128с.
25. Керівні принципи для митної справи в Україні. – К.: Бізнес центр «Горизонт Парк». –2020.–37 с.
26. Коваль Н.О. Підстави та порядок переміщення гуманітарної допомоги через митний кордон України: автореф. дис. канд.юрид.наук:спец «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»/Н.О. Коваль. – Одеса, 2019.–19с.
27. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.
28. Костяна О. В. Проблеми ефективності адміністрування митних платежів в Україні / О. В. Костяна // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2019. – № 10. – С. 213-219.
29. Крущук О. С. Правове регулювання переміщення продуктів харчування через митний кордон України: автореф.дис.канд.юрид.наук: спец. «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»/ О. С. Крущук. – Одеса, 2020.–18 с.
30. Медвідь Ю.О. Впровадження досвіду країн ЄС та СНД у сфері митного посаудиту в Україні в контексті спрощення митних процедур / Ю. О. Медвідь //Митна безпека. – 2019. –№ 1. – С.121–130.
31. Мельник Т. Тарифне регулювання у контексті членства України в

- СОТ/Т. Мельник/ /Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2019. – №2. – С.5–11.
32. Митна енциклопедія: у двох томах. Т. 2 / Редкол.: ... І.Г. Бережнюк (відп.ред.) та ін. – Хмельницький: П. П. Мельник А.А., 2020. – 536 с.
33. Митне право. [Текст]: конспект лекцій для студентів спеціальності 081–«Право» денної форми навчання/уклад. Н. Ю. Щербюк. – Луцьк: Луцький НТУ, 2021. – 311 с.
34. Митне право України: навч. посіб. [Дьомін Ю. М., Дьоміна С. Ю., Железняк Н. М. та ін.]; під ред. О.Х. Юлдашева – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 232 с.
35. Митний кодекс України від 11.07.2002р. №92-IV (втратив чинність) //Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2002. – №38. – С.288.
36. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2012. – №44-45, № 46-47, № 48.
37. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495–VI //Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – Ст.1175.
38. Митний режим імпорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business-garant.com.ua/uk/import.html>.
39. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні /Науменко В. П. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://readbookz.com/pbooks/book15/ua/chapter888/>.
40. Мороз С.В. Роль та проблеми імпорту в економіці України // Вісник Хмельницького національного університету. – 2019. №2. – Том1.С.48 52.
41. Новікова К. І. Розвиток інструментарію тарифного регулювання в конкурентному середовищі / К. І. Новікова // Збірник наукових праць
42. [– Культура народів Причорномор'я]. – 2019. – № 171. – С. 148–152.(0,44д.а.).
43. Новікова К. І. Перспективні напрямки розвитку тарифного регулювання в Україні /К. І. Новікова //Держава і регіони. – Запоріжжя, 2020

. – №1. – С.141 –145.

44. Оніщик Ю.В. Актуальні питання структури митних правовідносин /Ю.В. Оніщик // Право та управління. – 2020. – № 1. – С. 350–358 // Електронне фахове видання. Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/prtup/2012_1/onichik.pdf.
45. Євсєєва І. О. Напрями удосконалення акцизного оподаткування в контексті виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Ірпінь: НДІ фінансового права, 2021. 58 с.
46. Єфименко Т. І. Податки в інституційній системі сучасної економіки. Київ: Інститут економіки та прогнозування, 2021. 688 с.
47. Жукевич О. М. Трансформація акцизного оподаткування тютюнових виробів в Україні. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2020. № 1-2. С. 258-260.
48. Іванов Ю. Податкове регулювання соціального розвитку. Харків: ІНЖЕК, 2012. 496 с.
49. Волкова О. Г. Деякі аспекти акцизного оподаткування в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 5. С. 146-150.
50. Гетманцев Д. О. Непряме оподаткування. Правова сутність та адміністрування: наук.-практ. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 329 с.
51. Голенко О. Акцизний податок: що новенького? *Податки та бухгалтерський облік*. 2019. № 18. С. 1-11.
52. Данілов О. Д. Проблеми справляння акцизного податку та шляхи їх усунення. *Фінанси України*. 2021. № 5. С. 58-64.

ДОДАТКИ

Додаток А

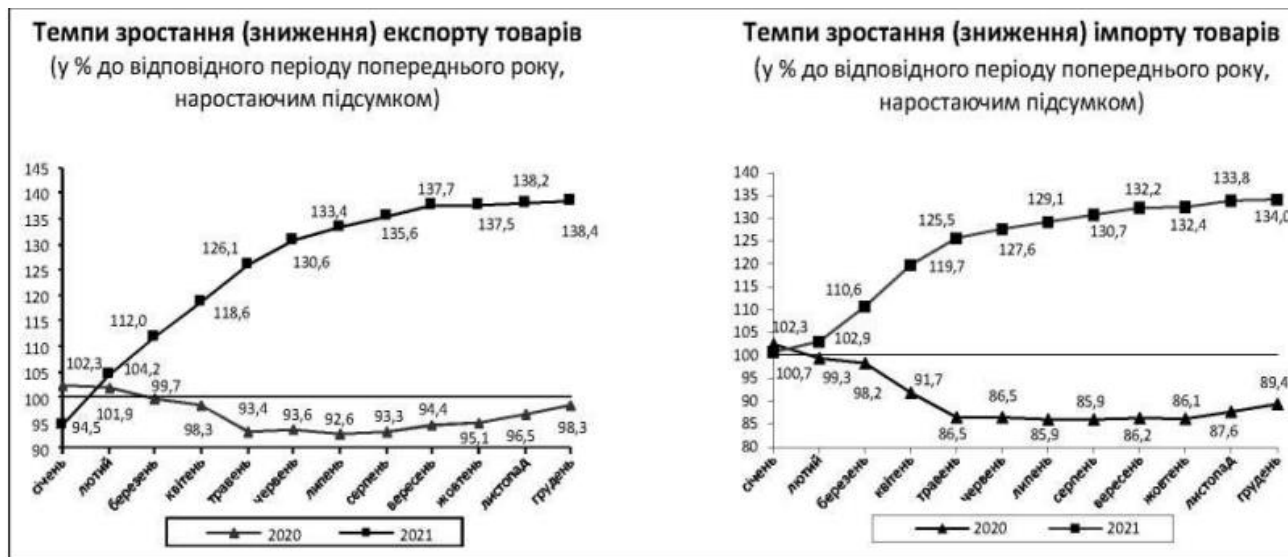

Рис. А.1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України у 2021 році

Додаток Б

Види платежу	Перераховано до Держбюджету		Умовні нарахування платежів (нараховані, але не сплачені на підставі пільг)		Співвідношення умовних нарахувань до сплачених платежів (за видами платежу)
	млн грн.	% від загальної суми перерахованих платежів	млн грн.	% від загальної суми перерахованих платежів	
Всього	54119,5	100.0%	1063,4	100.0%	19,8
З них (за видом платежу)					
ПДВ	41669,8	76,9%	5069,3	47,8%	12,2
акцизний збір	1332,1	2,5%	46,7	0,4%	0,08
МИТО	9880,5	18,3%	5512,0	51,8%	55,8
інші	1172,3	2.3%	2,4	0,02%	0,2

Рис. Б.1. Нарахування митних платежів, млн. грн. та %, за даними Держмитслужби України

Додаток В

Категорія товарів \ Ставки , %	До внесення змін до Митного тарифу		Після внесення змін до Митного тарифу		Кінцевого розв'язання рівня в рамках приєднання до СОТ, %	
	Середньо-арифметичні	Середньо-зважені	Середньо-арифметичні	Середньо-зважені	Середньо-арифметичні	Середньо-зважені
По всій номенклатурі	10,47	7,77	6,51	7,02	6,28	5,09
Сільськогосподарські товари	19,71	21,10	13,84	18,19	11,16	10,07
Промислові товари	8,29	6,70	4,40	6,11	4,85	4,77

Рис. В.1. Середньоарифметичні та середньозважені ставки діючого митного тарифу України до та після внесення змін до Митного тарифу і кінцевого зв'язаного рівня в рамках приєднання до СОТ